

VĚSTNÍK

ÚŘADU PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

2005

Částka 39

30. listopadu 2005

Cena 45,- Kč

OBSAH

Úvod	2434
I. Registrace	
Přehled zrušených registrací za období od 16. 6. 2005 do 15. 11. 2005	2435
II. Stanoviska Úřadu	
Aktualizace stanovisek:	
1. Stanovisko č. 2/2002: Zpracování osobních údajů v souvislosti s činností knihovny	2437
2. Stanovisko č. 2/2004: Zpřístupňování a zveřejňování osobních údajů z jednání zastupitelstev a rad obcí a krajů	2439
III. Sdělení Úřadu	
a) Z rozhodovací činnosti Úřadu:	
1. Ke zveřejňování osobních údajů dlužníků nájemného	2442
2. Ke zveřejňování rozhodnutí správních orgánů	2442
3. K uzavírání bankovních obchodů	2443
4. K nakládání se zdravotnickou dokumentací v souvislosti se změnou ošetřujícího lékaře	2443
5. Ke shromažďování údajů obecní policií	2444
6. K povinnosti správce osobních údajů podle § 13 zákona č. 101/2000 Sb. ...	2445
7. K souhlasu se zpracováním citlivých osobních údajů	2445
b) Úřad pro ochranu osobních údajů k problémům z praxe:	
1. č. 2/2005: Zpracování osobních údajů zaměstnanců ve vztahu k oznamovací povinnosti správce podle §16 zákona o ochraně osobních údajů	2446
2. č. 3/2005: Banky a telefonické poskytování informací o RPSN	2447
3. č. 4/2005: Evidence ubytovaných osob	2448
c) Závěry jednání 27. Mezinárodní konference komisařů pro ochranu osobních dat a soukromí v Montreux (14. 9. – 16. 9. 2005):	
1. Deklarace – Ochrana osobních údajů a soukromí v globalizovaném světě: všeobecné právo na respektování odlišností	2450
2. Rezoluce o používání biometrických prvků v pasech, průkazech totožnosti a cestovních dokladech	2451
3. Rezoluce o používání osobních údajů pro politickou komunikaci	2452
IV. Materiály z Úředního věstníku Evropské unie	
Rozhodnutí komise ze dne 30. června 2003 podle směrnice Evropského Parlamentu a Rady 95/46/ES o odpovídající ochraně osobních údajů v Argentině	2455

ÚVOD

V září letošního roku došlo ke změně ve vedení Úřadu. Prezident České republiky Václav Klaus jmenoval dne 17. srpna 2005 na návrh Senátu předsedou Úřadu pro ochranu osobních údajů RNDr. Igora Němce, který se ujal své funkce 1. 9. 2005.

Třicátá devátá částka Věstníku Úřadu pro ochranu osobních údajů obsahuje přehled zrušených registrací v období od 16. 6. 2005 do 15. 11. 2005.

Rubrika Stanoviska Úřadu přináší dvě aktualizace dříve publikovaných názorů Úřadu: Stanovisko o zpracování osobních údajů v souvislosti s činností knihovny a stanovisko o zpřístupňování a zveřejňování osobních údajů z jednání zastupitelstev a rad obcí a krajů.

V rubrice Sdělení Úřadu je začleněn oddíl Z rozhodovací činnosti Úřadu. Přináší přehled rozhodnutí Úřadu, k nimž dospěl na základě řešení případů porušení zákona o ochraně osobních údajů, nebo podezření z porušení tohoto zákona. Ve Sdělení jsou dále publikovány příspěvky k případům z praxe; jde o vyjádření Úřadu ke konkrétním problémům, které jsou Úřadu předloženy ke konzultaci. Posledním materiálem této rubriky jsou dvě rezoluce a deklarace z 27. Mezinárodní konference komisařů pro ochranu osobních údajů a soukromí, která se konala v září letošního roku ve švýcarském Montreux.

Z materiálů Úředního věstníku Evropské unie je v této části publikováno Rozhodnutí komise ze dne 30. června 2003 ve vztahu k ochraně osobních údajů v Argentině.

Přehled zrušených registrací

Číslo registrace	Subjekt	Datum zrušení
00000073/002	PRICEWATERHOUSECOOPERS ČESKÁ REPUBLIKA S. R. O.	7.9.2005
00000147/001	HOME CREDIT FINANCE A.S.	8.11.2005
00000552/001	SVAZ NUCENĚ NÁSAZENÝCH ČS. OBČANŮ ZA DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY V NĚMECKU	23.9.2005
00001001/005	MĚSTSKÝ ÚŘAD V ČESKÉ SKALICI	28.7.2005
00001033/001	PEDAGOGICKÉ CENTRUM	8.11.2005
00001358/001	PEDAGOGICKÉ CENTRUM ÚSTÍ NAD LABEM	8.11.2005
00001653/001	C.S.SECURITIES,A.S.	8.10.2005
00001687/001	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/002	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/003	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/004	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/005	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/006	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/007	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/008	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/009	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/010	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/011	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/012	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/013	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/014	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/015	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/016	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/017	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/018	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/019	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/020	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/021	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/022	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/023	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/024	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/025	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/026	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/027	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/028	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/029	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/030	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001687/031	MOSTECKÁ UHELNÁ SPOLEČNOST, A.S., PRÁVNÍ NÁSTUPCE	17.8.2005
00001723/001	JABLONEX, AKCIOVÁ SPOLEČNOST	8.11.2005
00002444/001	PEDAGOGICKÉ CENTRUM PLZEŇ	8.11.2005
00003061/008	MĚSTO HRADEC KRÁLOVÉ	1.10.2005
00003933/001	LÉČEBNA DLOUHODOBĚ NEMOCNÝCH	7.7.2005
00004127/001	ŽELEZNOBRODSKÉ SKLO A.S.	8.11.2005
00004280/001	SLOVAKOFARMA SPOL. S R.O.	12.7.2005
00004325/001	VÝCHODOČESKÁ ENERGETIKA,A.S.	3.11.2005
00004714/015	MĚSTO KOPŘIVNICE	8.11.2005
00006026/001	STUŠOVÁ LENKA	10.8.2005
00008812/001	DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE BOJKOVICE OKRES UHERSKÉ HRADIŠTĚ	8.11.2005
00009476/001	ČESKÁ ŽIVOTNÍ, A. S.	23.8.2005
00010701/001	PEDAGOGICKÉ CENTRUM ZLÍN	8.11.2005
00011013/001	GAŠPEROVÁ MARCELA	5.7.2005
00011917/001	PEDAGOGICKÉ CENTRUM	8.11.2005
00014137/001	PEDAGOGICKÉ CENTRUM	8.11.2005
00016435/001	PEDAGOGICKÉ CENTRUM BRNO	8.11.2005
00017884/001	MĚSTO KOLÍN	23.9.2005
00018153/001	KANTOR PETR	22.7.2005
00018153/002	KANTOR PETR	22.7.2005
00019845/001	PEDAGOGICKÉ CENTRUM JIHLAVA	8.11.2005
00020321/001	PEDAGOGICKÉ CENTRUM KARLOVY VARY	8.11.2005
00020509/001	PEDAGOGICKÉ CENTRUM STŘEDNÍ ČECHY	8.11.2005

Číslo registrace	Subjekt	Datum zrušení
00022096/002	PVT, A. S.	2.8.2005
00022594/001	SYSEL PETR	7.7.2005
00024143/001	KLAUSOVÁ MIROSLAVA	24.8.2005
00024143/002	KLAUSOVÁ MIROSLAVA	24.8.2005

II. STANOVISKA ÚŘADU

Stanovisko č. 2/2002

Aktualizace: listopad 2005

Zpracovávání osobních údajů v souvislosti s činností knihovny

Právní úprava zpracovávání osobních údajů v souvislosti s činností knihovny je dána zákonem č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Knihovní zákon je ve vztahu k zákonu č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“), zákonem zvláštním.

Vzhledem k tomu, že zpracování osobních údajů čtenářů v evidenci knihovny není knihovním zákonem výslovně stanoveno, je nutno při posuzování zpracování vycházet ze zákona o ochraně osobních údajů.

Ke zpracování osobních údajů je podle § 5 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů zásadně nutný souhlas subjektu údajů. Bez tohoto souhlasu může správce zpracovávat osobní údaje, jen pokud je splněn některý z předpokladů § 5 odst. 2 písm. a) – g) tohoto zákona. Při vedení evidence uživatelů knihovny může přicházet v úvahu aplikace výjimky podle písm. e) „pokud je to nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce“ a zároveň podle písm. b) „jestliže je zpracování nezbytné pro plnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů“, a to proto, že knihovna má právo i zákonem stanovenou povinnost chránit svůj knihovní fond a vztah knihovny s uživatelem knihovny při uskutečnění výpůjčky má smluvní povahu. Jestliže je tedy vedena evidence uživatelů knihovny pouze podle aktuálních výpůjček, může se na takové zpracování osobních údajů tato výjimka vztahovat.

Protože zákon o ochraně osobních údajů však v § 5 odst. 1 písm. e) stanoví povinnost správce (knihovny) uchovávat osobní údaje pouze po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování, tato doba v případě aplikace shora uvedené výjimky pro zpracování osobních údajů končí vrácením zapůjčeného a nepoškozeného knihovního dokumentu (knihy, videokazety apod.), případně úkonem, při němž je zkontrolováno, zda byl vrácen nepoškozený, resp. v takovém stavu, v jakém byl zapůjčen. Zpracování osobních dat by mělo být tímto okamžikem ukončeno likvidací identifikačních údajů čtenáře s tím, že dále mohou být zpracovávány například údaje o uskutečněné výpůjčce z knihovního fondu. Při stanovení doby uchování osobních údajů o výpůjčkách je třeba vycházet ze skutečnosti, že každé poškození knihovního dokumentu je třeba zjistit bezprostředně po jeho vrácení uživatelem, resp. převzetí knihovnou. Pozdější zjištění poškození, např. oznámením dalšího vypůjčitele, je irrelevantní. Uchovávání neanonymizovaných údajů o již ukončených výpůjčkách může tak být i ve prospěch uživatele; ani to však nezakládá jiné vymezování doby nezbytné pro zpracování

osobních údajů vypůjčujících uživatelů. Doba nutná pro uchování osobních údajů o výpůjčkách je dána způsobem vedení výpůjčního protokolu.

Podle dosavadních zkušeností Úřadu pro ochranu osobních údajů jsou evidence uživatelů knihoven zpravidla vedeny jako evidence stálé a jsou v nich tedy trvale uchovávány i osobní údaje čtenářů, kteří aktuálně nemají zapůjčen žádný knihovní dokument. Identifikační údaje subjektů údajů – čtenářů jsou v knihovně, a to více než jinde, přímým klíčem k dalším osobním údajům, o nichž mohou vypovídat identifikační údaje vypůjčených dokumentů, zejména názvy vypůjčených dokumentů nebo jejich registrační čísla umožňující dohledání popisných údajů výpůjčky. Podle známého rčení „Řekni mi, co čteš a já ti řeknu, kdo jsi“ poskytuje takový seznam výpůjček za delší časové období přehled o zájmech a zaměření konkrétního čtenáře a vytváří jeho více či méně podrobný obraz. Některé záznamy o výpůjčkách dokonce mohou, ale ne vždy musejí, vypovídat o skutečnostech, které by mohly být zpracovány jako citlivé údaje. Například pravidelné výpůjčky knih určitého filozofického nebo náboženského směru mohou vypovídat o tom, že sám čtenář je stejného filozofického nebo náboženského přesvědčení, a podle toho k němu může být přístupováno, i když důvody těchto výpůjček mohou být samozřejmě jiné – studijní, publicistické nebo vědecké. I s ohledem na tuto skutečnost je třeba mít k vedení stálé evidence uživatelů knihovny, která obsahuje jejich osobní údaje vypovídající o uskutečněných výpůjčkách, souhlas uživatele knihovny jako subjektu údajů. Při získávání souhlasu musí knihovna poskytnout uživateli knihovny informace podle § 5 odst. 4 zákona o ochraně osobních údajů. Současně je nezbytné, aby knihovna jako správce osobních údajů plnila i ostatní povinnosti stanovené zákonem o ochraně osobních údajů, zejména pak povinnost určit účel, k němuž mají být osobní údaje zpracovány (viz § 5 odst. 1 písm. a) tohoto zákona).

Informační povinnost knihovny vůči uživateli knihovny je však zákonem o ochraně osobních údajů knihovně uložena vždy, a to podle § 11 odst. 1 a 2 zákona o ochraně osobních údajů.

K určení fyzické osoby (uživatele knihovny) postačuje jméno, příjmení, datum narození a adresa trvalého pobytu; tím je podle názoru Úřadu pro ochranu osobních údajů, spolu s evidenčním číslem knihovny (číslo průkazu), dán rozsah identifikačních údajů nezbytných k účelu vedení evidence uživatelů knihovny.

Hodlá-li knihovna namísto data narození zpracovávat jako identifikační údaj **rodné číslo** uživatele knihovny, je třeba vyjít ze skutečnosti, že rodné číslo požívá zvláštní právní ochrany podle zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci

obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů. Bez souhlasu nositele rodného čísla nebo jeho zákonného zástupce je možné požadovat rodné číslo a dále je využívat jen v těch případech, kdy příslušné zákony jeho zpracování konkrétně stanovují. Pro vedení evidence uživatelů knihoven není využívání rodného čísla zákonem stanoveno. **K využití rodných čísel uživatelů je proto nezbytný jejich souhlas** podle § 13c odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel, který je vzhledem k účelu shromažďování rodných čísel také souhlasem se zpracováním rodného čísla jako osobního údaje, tedy souhlasem podle § 5 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů. Při shromažďování osobních údajů pro vedení evidence uživatelů musejí být subjekty údajů, jak bylo výše uvedeno, poskytnuty informace podle § 11 odst. 1 a 2 zákona o ochraně osobních údajů. V souladu s § 11 odst. 2 tohoto zákona musí být subjekt údajů současně informován o tom, že poskytnutí rodného čísla je dobrovolné.

Oznamovací povinnost podle § 16 zákona o ochraně osobních údajů při zpracování evidence uživatelů knihovny se podle ustanovení § 18 odst. 1 písm. b) tohoto zákona nevztahuje na zpracování osobních údajů, které správci ukládá zvláštní zákon nebo jestliže je takových osobních údajů třeba k uplatnění práv a povinností vyplývajících ze zvláštního zákona. Pokud je tedy vedena pouze evidence výpůjček, obsahující identifikační a kontaktní údaje uživatelů knihovny, a záznamy v ní jsou uchovávány pouze po dobu trvání prezenční nebo absenční výpůjčky, jsou naplněny podmínky citované výjimky z oznamovací povinnosti; ty vyplývají z ustanovení knihovního zákona, jež provozovateli knihovny ukládá povinnost zajistit ochranu knihovního fondu před odcizením a poškozením. Osobní údaje uživatele jsou až do vrácení vypůjčených dokumentů zapotřebí pro uplatnění práv a povinností vyplývajících knihovně ze zvláštního zákona. Jestliže však je vedena stálá evidence uživatelů, důvod pro výjimku z oznamovací povinnosti dán není, a to bez ohledu na formu vedení takové evidence a na rozsah zpracovávaných osobních údajů.

Stejná východiska se analogicky použijí na další veřejné knihovnické a informační služby, tj. na a) zpřístupňování knihovnických dokumentů z knihovního fondu knihovny nebo prostřednictvím meziknihovnických služeb z knihovního fondu

jiné knihovny, b) poskytování ústních bibliografických, referenčních a faktografických informací a rešerší, c) zprostředkování informací z vnějších informačních zdrojů, zejména informací ze státní správy a samosprávy a d) na umožnění přístupu k vnějším informačním zdrojům, ke kterým má knihovna bezplatný přístup, pomocí telekomunikačního zařízení. U všech služeb je třeba vycházet ze skutečnosti, zda jsou dány důvody pro zpracování osobních údajů. Obecně platí, že okamžikem, v němž je založen důvod ke zpracování osobních údajů, je s přihlédnutím k ustanovení § 4 odst. 2 knihovního zákona nejdříve okamžik uplatnění požadavku uživatele na poskytnutí služby zpřístupněním dokumentu nebo poskytnutím plnění podle ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) a c) a nejpozději okamžik poskytnutí vlastního plnění, tj. poskytnutí požadovaného dokumentu. Popsané přístupy plně pokrývají také potřeby poskytování služeb, u nichž je knihovním zákonem stanovena výjimka ze zásady bezplatného poskytování. Žádný právní předpis neukládá knihovně zpracovávat v této souvislosti osobní údaje uživatelů.

Stanovení rozsahu shromažďovaných osobních údajů uživatelů na formulářích *přihlášky* nebo *žádanky* je možné vázat pouze na účel poskytování služeb. V případě, že uživatel při této příležitosti předem volí výběrem pouze některé z nabízených služeb, lze přizpůsobit provedení formuláře tak, aby nebyly požadovány údaje, které nejsou pro poskytování zvolených služeb potřebné, popř. aby uživateli byly poskytnuty jednoznačné informace a pokyny. Spojování prvotního sběru identifikačních a kontaktních údajů uživatelů knihovnických služeb s adresným zjišťováním dalších údajů o uživatelích není v souladu se zásadami ochrany osobních údajů, a to bez ohledu na subjektivní odůvodnění takového shromažďování knihovnou. Další údaje mohou být při této příležitosti zjišťovány, avšak výhradně anketní formou a zpřístupnění veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných podle knihovního zákona nelze na poskytnutí dalších údajů vázat.

Závěr:

Zásady pro vedení evidence uživatelů knihoven lze přiměřeně použít také na vedení evidence uživatelů a výpůjček v knihovnách provozovaných na základě živnostenského oprávnění a ve videopůjčovnách a jiných podobných zařízeních.

Stanovisko č. 2/2004

aktualizace: červenec 2005

Zpřístupňování a zveřejňování osobních údajů z jednání zastupitelstev a rad obcí a krajů

Častým dotazem adresovaným Úřadu pro ochranu osobních údajů je, jak postupovat při poskytování informací ze zápisů z jednání zastupitelstva a rady a z usnesení těchto orgánů v případě obcí, hl. m. Prahy a krajů, aby nebyly porušeny zásady ochrany osobních údajů. Někdy se v těchto dotazech promítají i odlišné úhly pohledu na tuto problematiku z hlediska zastupitelů, radních či zaměstnanců obecního úřadu. Úřad pro ochranu osobních údajů zpracoval, ve spolupráci s Ministerstvem vnitra – odborem pro místní správu, k tomuto problému ucelené stanovisko. Stanovisko je zpracováno k právnímu stavu ke 31. prosinci 2003.

Pro posouzení těchto otázek jsou legislativními východisky příslušná ustanovení zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění (dále jen „zákon o obcích“), zákona č. 131/2000 Sb., o hl. m. Praze, v platném znění (dále jen „zákon o hl. m. Praze“) a zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění (dále jen „zákon o krajích“).

Zasedání zastupitelstva jsou veřejná, jak stanoví § 93 odst. 2 zákona o obcích, § 60 odst. 4 zákona o hl. m. Praze a § 42 zákona o krajích, a může se jich tedy zúčastnit kdokoliv. O jednání zastupitelstva se vyhotovuje zápis, který je podle § 95 odst. 2 zákona o obcích k nahlédnutí na obecním úřadě. V Praze je shodná situace s tím, že zápis je uložen k nahlédnutí na Magistrátu hl. m. Prahy (§ 65 zákona o hl. m. Praze). Zápis z jednání zastupitelstva kraje je uložen k nahlédnutí u krajského úřadu (§ 43 zákona o krajích). Nahlízet do zápisů z jednání zastupitelstva a do usnesení zastupitelstva a pořizovat si z nich výpisy mají právo:

- a) občané obce, hl. m. Prahy nebo městských částí Prahy nebo kraje od 18 let věku s trvalým pobytem na území obce, hl. m. Prahy nebo kraje /§ 16 odst. 2 písm. e) zákona o obcích, § 7 písm. e) a § 8 písm. e) zákona o hl. m. Praze a § 12 odst. 2 písm. c) zákona o krajích/,
- b) fyzické osoby – vlastníci nemovitostí (staveb, bytů, pozemků) na území obce, hl. m. Prahy nebo městské části Prahy, kraje (§ 16 odst. 3 zákona o obcích, § 9 odst. 2 zákona o hl. m. Praze, § 12 odst. 3 zákona o krajích),
- c) cizí státní příslušníci, kteří mají trvalý pobyt na území obce, hl. m. Prahy nebo městské části Prahy, kraje nebo vojenského újezdu v územním obvodu kraje, stanoví-li tak mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena (§ 17 zákona o obcích, § 9 odst. 1 zákona o hl. m. Praze, § 13 zákona o krajích).

Jiné fyzické osoby a osoby právnické mají možnost získat informace o jednání zastupitelstva obce, hl. m. Prahy nebo městské části Prahy a kraje na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v plat-

ném znění, (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), při dodržování ustanovení § 2 odst. 3 tohoto zákona, kde je stanoveno, že zákon se nevztahuje na poskytování osobních údajů a informací podle zvláštního předpisu. Zvláštním předpisem se rozumí zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“). To znamená, že při poskytnutí informace ze zápisu o jednání zastupitelstva podle zákona o svobodném přístupu k informacím je třeba osobní údaje v těchto zápisech obsažené redukovat nebo anonymizovat. Rozdíl mezi občany, kteří mají právo, ze zákona o obcích, zákona o hl. m. Praze nebo zákona o krajích, nahlížet do zápisů a usnesení zastupitelstva, a ostatními osobami je také v tom, že občané, kterým jsou údaje zpřístupněny podle zákona o obcích, zákona o hl. m. Praze nebo zákona o krajích, mají k těmto informacím ze zákona zcela bezplatný přístup (mohou sami nahlížet a sami si pořizovat výpisy); od ostatních osob je obec oprávněna podle § 17 zákona o svobodném přístupu k informacím požadovat úhradu nákladů při poskytnutí konkrétní informace (obec musí pořizovat fotokopie, zpracovávat výtahy z materiálů atd.). Obec je povinna také poskytnout informace z jednání zastupitelstva i rady, včetně uváděných osobních údajů, příslušným státním orgánům nebo orgánům činným v trestním řízení, pokud k tomu tyto orgány mají při řešení konkrétních úkolů zákonné oprávnění.

Zasedání rady jsou neveřejná, to znamená, že se jich může zúčastnit jen okruh osob definovaný zákonem o obcích, zákonem o hl. m. Praze nebo zákonem o krajích (§ 101 odst. 1 zákona o obcích, § 70 odst. 1 zákona o hl. m. Praze, § 58 odst. 1 zákona o krajích). Součástí zápisu z jednání rady jsou i přijatá usnesení (§ 101 odst. 3 zákona o obcích, § 70 odst. 3 zákona o hl. m. Praze, § 58 odst. 3 zákona o krajích). Zápis ze schůze rady obce musí být uložen u obecního úřadu k nahlédnutí členům zastupitelstva (§ 101 odst. 3 zákona o obcích). V zákoně o hl. m. Praze, resp. v zákoně o krajích, je pouze formulace, že „zápis je k nahlédnutí na magistrátu hl. m. Prahy“, resp. „u krajského úřadu“ s tím, že zákon dále nikde neuvádí, kdo může nahlížet do zápisu rady (§ 70 odst. 3 zákona o hl. m. Praze, § 58 odst. 3 zákona o krajích). V souladu s čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod lze interpretovat toto ustanovení jako možnost nahlédnutí všem osobám. Nahlízet do usnesení rady a pořizovat si z něho výpisy mají právo výše uvedené okruhy osob, které mají oprávnění nahlížet do zápisů z jednání a usnesení zastupitelstva. Ostatní fyzické osoby a osoby právnické mají právo na informace o jednáních a usneseních rady na základě zákona o svobodném přístupu k informacím, při dodržení stejných zásad jako při poskytování informací o jednáních a usneseních zastupitelstva.

Na rozdíl od zpřístupňování zápisů (nahlížení do zápisů) z jednání zastupitelstva nebo usnesení zastupitelstva a z jed-

nání rady nebo usnesení rady za výše uvedených zákony stanovených podmínek zákon o obcích ani zákon o hl. m. Praze ani zákon o krajích nijak neupravují zveřejňování těchto dokumentů.

Úřad pro ochranu osobních údajů dospěl k závěru, že osobní údaje vyskytující se v zápisech z jednání zastupitelstva a v usneseních zastupitelstva, stejně tak jako v zápisech z jednání rady a v usneseních rady, jsou v převážné míře výstupem z různých předchozích zpracování osobních údajů na obecních úřadech nebo Magistrátu hl. m. Prahy nebo kraji. Jde tudíž o výsledek systematického shromažďování osobních údajů. Z tohoto pohledu ochrana osobních údajů v těchto zápisech a usneseních podléhá režimu zákona o ochraně osobních údajů. Obce, hl. m. Praha ani kraj v tomto případě nemusejí plnit oznamovací povinnost podle § 16 zákona o ochraně osobních údajů, protože se na ně vztahuje výjimka z oznamovací povinnosti, uvedená pod § 18 písm. b) téhož zákona.

Nahlížení vyjmenovaných subjektů do zápisů z jednání zastupitelstva, usnesení zastupitelstva, zápisů z jednání rady a usnesení rady podle konkrétních ustanovení zákona o obcích, zákona o hl. m. Praze a zákona o krajích je umožněním přístupu k informacím obsahujícím osobní údaje, a je tedy v § 4 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů definovaným zpřístupňováním osobních údajů konkrétnímu okruhu subjektů. Toto zpřístupňování se uskutečňuje na základě zákona a není tak v rozporu se zásadami ochrany osobních údajů stanovenými zákonem o ochraně osobních údajů. Tedy stejně jako při zpracování těchto údajů, které nahlédnutí předchází, tj. v souvislosti s jejich projednáním zastupitelstvem a radou, při kterém jsou dány zákonné meze zpracování osobních údajů.

V čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) je státním orgánům a orgánům územní samosprávy stanovena povinnost „přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti“. Z tohoto ustanovení Listiny vychází § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. Obecně lze tedy konstatovat, že zveřejňování zápisů z jednání zastupitelstva, usnesení zastupitelstva, zápisů o jednání rady a usnesení rady platné zákony nebrání, samozřejmě s přihlédnutím k již zmíněnému ustanovení § 2 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím.

S ohledem na osobní údaje obsažené ve výše uvedených dokumentech obce, hl. m. Prahy nebo kraje lze rozlišit dvojí přístup při poskytování informací ze zápisů a usnesení zastupitelstva a rady. Jednak nahlížení do dokumentů okruhem

osob definovaných v zákoně a jednak jejich zpřístupnění dalším osobám nebo zveřejňování (např. v tisku, na internetu a v jiných médiích).

Při nahlížení do dokumentů ze zákona definovaným okruhem osob musejí tyto dokumenty obsahovat veškeré projednávané záležitosti včetně osobních údajů souvisejících s jejich projednáváním. Např. u prodeje a dispozicích s majetkem obce nebo hl. m. Prahou nebo krajem musí být v usnesení zastupitelstva nebo rady fyzická osoba přesně identifikována, aby právní úkon prodeje nebo dalších dispozic s majetkem byl od počátku jasný a určitý a aby nikdo nemohl namítnout, že je vzhledem ke své neurčitosti neplatný. Podle § 5 odst. 2 písm. a) a rovněž § 5 odst. 2 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů lze v těchto případech zpracovávat osobní údaje správcem (obcí) i bez souhlasu subjektu údajů.

Jiná situace je u zveřejňování informací z jednání a usnesení zastupitelstva a z jednání a usnesení rady na internetu, v tisku a jiných médiích, nebo podávání informací dalším osobám podle zákona o svobodném přístupu k informacím. V těchto případech dochází ke zveřejňování informace obsahující osobní údaje neomezenému okruhu osob. Povinností obce, hl. m. Prahy nebo kraje je zajistit dodržování zákona o ochraně osobních údajů a v této souvislosti je třeba zveřejňované osobní údaje pro daný účel anonymizovat, případně rozsah zpřístupňovaných osobních údajů ve zveřejňované verzi dokumentu omezit. Při anonymizování osobních údajů nebo jejich zpřístupnění v omezeném rozsahu je však vždy třeba postupovat tak, aby konkrétní sdělení ještě plnilo svůj účel.

Při zveřejňování upravených verzí (záznamů, výtahů) zápisů z jednání zastupitelstva, jeho usnesení, zápisů z jednání rady a jejího usnesení Úřad doporučuje informovat veřejnost o tom, že je zveřejňována upravená verze dokumentu z důvodů dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle zákona o ochraně osobních údajů.

Za dodržování zákona o ochraně osobních údajů a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon (§ 178, neoprávněné nakládání s osobními údaji) při poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím a při zveřejňování dokumentů obce v médiích plně odpovídají správci a zpracovatelé osobních údajů, kterými jsou obce, hl. m. Praha nebo městské části Prahy nebo kraje, případně za ně odpovídají i fyzické osoby uvedené v konkrétních ustanoveních těchto zákonů, které se s osobními údaji seznámily.

Příklad možné anonymizace:

USNESENÍ č. ze dne
Z VEŘEJNÉHO ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA MĚSTA

Pozn.: Zveřejněna je upravená verze dokumentu z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů v platném znění.

Zastupitelstvo města na svém zasedání přijalo následující usnesení:

SCHVÁLIL na návrh (někoho) prodej městského pozemku (záměr byl již vyhlášen a zveřejněn): st. p. č., zastavěná plocha a nádvoří o výměře m², v obci, katastrální území,

jedná se o pozemek na kterém stojí objekt bydlení č.p. 40 v ulici v obci

Osobní údaje kupujících jsou v souladu s § 16, § 17 a § 95 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) k nahlédnutí v zápisu na obecním úřadě (nebo se uvedou příslušná ustanovení zákona o hl. Praze nebo krajích).

kupní cena činí ,- Kč za 1m² pozemku, to je celkem ,- Kč

plus správní poplatky, vše se splatností při podpisu kupní smlouvy.

hlasy pro: 10

hlasy proti: 0

zdrželo se: 1

Přípustné bude v některých případech uvedení pouze iniciál jmen a příjmení kupujících bez přesnější adresy (uvede se např. část obce nebo ulice). V těchto případech je ovšem třeba brát i ohled na velikost obce, kdy zejména u menších obcí by i uvedením prostých iniciál a ulice již nedošlo k dostatečné anonymizaci.

Údaje není třeba anonymizovat, jestliže je kupujícím osoba právnická.

Místní (nebo oprávněný) občan tak získá např. z internetu dostatečnou informaci o prodeji určitého pozemku a zajímá-li jej jméno kupujícího, má zákonem stanovené právo nahlédnout do originálu písemnosti uloženého na příslušném úřadě. I v tom, že pro získání osobních údajů je v některých případech třeba vyvinout určité úsilí, je prvek jejich ochrany.

Poznámka: Obě publikovaná stanoviska budou k dispozici na internetové adrese Úřadu
<http://www.uoou.cz/stanoviska.php3> .

III. SDĚLENÍ ÚŘADU

Z rozhodovací činnosti Úřadu

Sdělení úvodem:

Úřad pro ochranu osobních údajů se prostřednictvím následující stručné charakteristiky vyjadřuje k některým problematickým okruhům případů porušování povinností při zpracování osobních údajů projednávaných Úřadem pro ochranu osobních údajů v rámci své rozhodovací činnosti.

1. Ke zveřejňování osobních údajů dlužníků nájemného

Bytové družstvo vede podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, seznam všech svých členů; do seznamu se zapisuje kromě firmy nebo názvu a sídla právnické osoby nebo jména a bydliště fyzické osoby jako člena i výše jejího členského vkladu. Člen družstva má právo do seznamu nahlížet a žádat vydání potvrzení o svém členství a obsahu jeho zápisu v seznamu. Pokud bytové družstvo zpracovává osobní údaje nájemníků v nezbytně nutném rozsahu pro naplnění účelu správy domu a souvisejících činností, může v souladu s ustanovením § 5 odst. 2 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. provádět zpracování osobních údajů bez jejich souhlasu. Účelem takového zpracování osobních údajů je bezpochyby i evidence zaplacených úhrad nájemného a služeb spojených s bydlením.

Žádný zvláštní zákon však správci neumožňuje zveřejnit osobní údaje subjektu, který porušil některou ze smluvních povinností vyplývajících ze soukromoprávních vztahů, např. nezaplacením úhrad nájemného nebo služeb spojených s bydlením. Pokud tedy není zveřejnění osobních údajů zakotveno ve smluvním dokumentu uzavřeném mezi správcem a subjektem údajů jako možný následek v případě nezaplacení nájemného nebo služeb spojených s bydlením, lze ke zveřejnění dlužníka (vycházející z takové evidence a obsahující jeho osobní údaje) přistoupit pouze tehdy, pokud by s tím subjekt údajů vyslovil souhlas. Tento souhlas nelze nahradit souhlasem žádného orgánu bytového družstva, tedy ani souhlasem jeho členské schůze.

V opačném případě je zveřejnění osobních údajů subjektu nejen porušením povinností stanovených správci osobních údajů zákonem č. 101/2000 Sb., ale též porušením práva na soukromí garantovaného ústavním pořádkem České republiky, a to zejména práva přiznaného každému článkem 10 odst. 3 usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, tj. práva na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě, kdy takové zveřejnění může vést k poškození jména dotčených subjektů údajů, ačkoli lze v takové věci využít jiné zákonem stanovené prostředky nápravy. (čj. 28/04/SŘ-OSR)

2. Ke zveřejňování rozhodnutí správních orgánů

Na zpracování osobních údajů účastníků řízení o přestupku nebo správního řízení (fyzických osob) za účelem vedení tohoto řízení se vztahuje ustanovení § 5 odst. 2 písm.

a) zákona č. 101/2000 Sb., tedy ustanovení umožňující zpracovávat osobní údaje i bez souhlasu subjektu údajů. Ke zpracování osobních údajů získaných za účelem vedení řízení o přestupku a správních řízení k jinému účelu, např. k informování veřejnosti zveřejněním případů na internetových stránkách nebo v tisku, se ovšem uvedená výjimka již nevztahuje a platí zde povinnost správce osobních údajů podle § 5 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb. zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektů údajů (tj. účastníků řízení o přestupku a správních řízení).

Obdobně lze aplikovat výjimku podle § 5 odst. 2 písm. a) zákona 101/2000 Sb. i v případě, kdy zvláštní zákon, zakládající pravomoc správce osobních údajů vést řízení o přestupku nebo správní řízení, současně stanoví povinnost zohlednit při ukládání sankce i případné předcházející delikty dotčené osoby, tedy povinnost zpracovávat údaje o pachatelích přestupků a správních deliktů za tímto účelem. Využití těchto osobních údajů k jinému účelu, než je zohlednění dříve uložené sankce při stanovení výše pokuty v aktuálním řízení, by bylo ovšem opět možné pouze za předpokladu souhlasu dotčené osoby.

Pokud tedy žádný zákon neukládá správci osobních údajů povinnost zveřejňovat pravomocná rozhodnutí, a tedy i osobní údaje pravomocně potrestaných fyzických osob, neomezenému okruhu příjemců, tak jak k tomu dochází, jsou-li údaje umístěny na internetových stránkách, je takový postup nezbytně považovat za porušení povinností stanovené v § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb., tj. povinnosti zpracovávat osobní údaje pouze v souladu s účelem, k němuž byly shromážděny.

Zveřejnění rozhodnutí o přestupku nebo správním deliktu nelze odůvodnit snahou o preventivní působení na širokou veřejnost. Účelem sankce uložené v přestupkovém či správním řízení není, narozdíl od trestů uložených podle zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, výchovné působení na všechny členy společnosti. V souladu s obecně menší závažností jednání naplňujících skutkové podstaty přestupků a správních deliktů, v porovnání s trestnými činy, je také řízení podle zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), zásadně neveřejné. Zveřejněním osobních údajů v souvislosti s informací o uložení pokuty za přestupek či správní delikt může dojít k poškození jména dotčené osoby v mnoha soukromoprávních i veřejnoprávních vztazích, zvláště pokud tato informace byla zpřístupněna širšímu okruhu osob. Takový postup je možné považovat za opakovaný postih v téže věci, resp. postih nad rámec pravomocí konkrétního správního orgánu (zde účastníka řízení).

Ukládá-li zvláštní zákon správci osobních údajů poskytovat žadatelům informace o pravomocných rozhodnutích v řízení přestupku nebo správním řízení, je na místě zvážit minimální rozsah takto poskytovaných osobních údajů, který již naplní účel sledovaný zvláštním zákonem. Z hlediska zákona č. 101/2000 Sb. by byla ideální informace v rozsahu, že v daném případě je pachatelem fyzická osoba, určená

pouze obcí, ve které má adresu bydliště či místa podnikání, která se předmětného deliktu dopustila v rámci výkonu své podnikatelské činnosti či nikoli, v odůvodněných případech je ještě možné poskytnout jméno a příjmení dotyčné osoby. V souladu se zákonem č. 101/2000 Sb. by již ovšem nebyl postup, kdy by byly žadateli zpřístupněny veškeré osobní údaje shromážděné v rámci řízení o přestupku nebo ve správním řízení, tj. přesná adresa bydliště a datum narození, popř. rodné číslo fyzické osoby (vždy je nutno vycházet z účelu, který poskytování informací sleduje, a kterým obvykle bývá preventivní působení nebo informování zainteresovaných subjektů).

K naplnění případné povinnosti správce osobních údajů aktivně informovat občany o své činnosti, musí být s ohledem na povinnosti podle zákona č. 101/2000 Sb. dostačující zveřejnění anonymizovaných případů. Takový postup ještě stále přináší žádoucí všeobecně preventivní účinek, neboť z hlediska nezainteresovaných subjektů jsou dostačující obecné informace o tom, k jakým deliktům v oblasti působnosti správce osobních údajů dochází a jaké sankce za ně hrozí. (čj. 8/05/SŘ-OSČ)

3. K uzavírání bankovních obchodů

V souvislosti se zpracováním osobních údajů svých klientů je banka povinna se řídit obecnou právní úpravou stanovenou zákonem č. 101/2000 Sb. a dalšími zvláštními právními předpisy, které upravují zpracování osobních údajů bankou, tj. zejména zákonem č. 21/1992 Sb., o bankách, který v § 37 odst. 2 (ve znění účinném ke dni předmětného jednání banky tj. ke dni 25. července 2004)¹⁾ stanovil, že banky jsou povinny zjišťovat a zpracovávat údaje o osobách, včetně citlivých osobních údajů o fyzických osobách, potřebné k tomu, aby bylo možno bankovní obchod uskutečnit bez nepřiměřených věcných a právních rizik pro banku, a dále zákonem č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů. Tento zákon ukládá bankám povinnost identifikovat účastníky obchodu, pokud se jedná o obchod v zákoně taxativně vymezený. Tyto dva zvláštní právní předpisy tedy konkretizují jak účel zpracování, tak rozsah osobních údajů, a tím doplňují a upřesňují zákon č. 101/2000 Sb., s nímž musejí být vždy v konkrétních případech společně aplikovány.

V předmětné věci mohla banka zpracovávat osobní údaje subjektu údajů bez jeho souhlasu podle § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb. pro jednání o uzavření smlouvy uskutečněné na návrh subjektu údajů, tedy použít jeho osobní údaje v zaslaném návrhu smlouvy o účtu. Vzhledem k tomu, že návrh smlouvy nebyl klientem akceptován, nemohla však banka následně použít jeho osobní údaje k založení devizového účtu, protože neměla k jejich použití k tomuto účelu jeho souhlas. To, že v době založení devizového účtu klient nevyládal nesouhlas se zpracováním jeho osobních údajů, není

v předmětné věci relevantní, neboť ani dodatečné vyslovení souhlasu klienta by banku nezbavovalo odpovědnosti za porušení zákonných povinností, nehledě k tomu, že ze samotného faktu, že se klient obrátil se svým podnětem na Úřad pro ochranu osobních údajů, zcela jasně vyplývá, že se chováním banky cítil dotčen a nesouhlasil s ním. (čj. 3/05/SŘ-OSČ)

4. K nakládání se zdravotnickou dokumentací v souvislosti se změnou ošetřujícího lékaře

V souvislosti se zpracováním osobních údajů obsažených ve zdravotnické dokumentaci je zdravotnické zařízení, tedy i lékař se soukromou praxí, povinno se řídit zákonem č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, který v § 67a a § 67b upravuje zpracování osobních údajů v souvislosti s vedením a nakládáním se zdravotnickou dokumentací. Tento zákon ukládá zdravotnickému zařízení povinnost vést zdravotnickou dokumentaci, která obsahuje též osobní údaje pacienta včetně údajů citlivých. Podle § 67b odst. 9 zákona č. 20/1966 Sb. se práva a povinnosti při zpracování osobních údajů související se zajišťováním zdravotní péče řídí zvláštním zákonem, kterým je zákon č. 101/2000 Sb. Osoby oprávněné nahlížet do zdravotnické dokumentace jsou taxativně vyjmenovány v § 67b odst. 10 zákona č. 20/1966 Sb. Z tohoto ustanovení, stejně jako z § 67b odst. 13 zákona č. 20/1966 Sb., které upravuje nakládání se zdravotnickou dokumentací v případě změny ošetřujícího lékaře, tím způsobem, že dosavadnímu ošetřujícímu lékaři stanoví povinnost předat nově zvolenému všechny informace potřebné pro zajištění návaznosti poskytování zdravotní péče, však nelze dovodit žádný právní titul, kterým by tento právní předpis lékaře opravňoval ke způsobu předání zdravotnických dokumentací pacientů jejich uložením v místě bydliště pacienta. Takový postup je možný pouze se souhlasem dotčených subjektů údajů, tj. pacientů, avšak protože jde o osobní údaje citlivé, musí tento souhlas subjektu údajů obsahovat veškeré náležitosti stanovené v § 9 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., tedy musí se jednat o výslovný souhlas.

Podle ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. je správce osobních údajů, a tedy i lékař, povinen přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k nahodilému přístupu k osobním údajům ve zdravotnické dokumentaci obsažených, a je při plnění povinnosti správce osobních údajů povinen sám vyhodnotit rizika a stanovit prostředky a způsob ochrany osobních údajů, které zpracovává. Správní orgán však po prostudování shromážděných podkladů považuje za prokázané, že účastník řízení svým jednáním porušil tuto svou povinnost, neboť dostatečně nevyhodnotil rizika a nestanovil nezbytné prostředky pro zpracování osobních údajů obsažených ve zdravotnické dokumentaci, které spočívalo v pokusu o jejich předání jednomu z pacientů v místě bydliště a nepřijal nezbytná opatření, aby nedošlo k nahodilému přístupu k těmto osobním údajům, k jejich ztrátě či zničení. (čj. 45/04/SŘ-OSČ)

Z ustanovení § 67b odst. 13 zákona č. 20/1966 Sb., které upravuje nakládání se zdravotnickou dokumentací v případě změny ošetřujícího lékaře vyplývá, že dosavadnímu ošetřujícímu lékaři se stanoví povinnost předat nově zvolenému lékaři všechny informace potřebné pro zajištění návaznosti poskytování zdravotní péče. Stejně tak je stanovena povin-

¹⁾ Možnost banky zpracovávat citlivé údaje fyzických osob byla zrušena novelou zákona č. 24/1992 Sb., o bankách, provedenou zákonem č. 439/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, která nabyla účinnosti dne 26. července 2004.

nost ošetřujícímu (registrujícímu) lékaři v § 20 odst. 2 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, který stanoví, že při převzetí do péče vyplní registrující lékař registrační list a současně si vyžádá od předchozího registrujícího lékaře informace potřebné k zajištění návaznosti zdravotní péče. Předchozí registrující lékař je povinen novému registrujícímu lékaři tyto informace předat písemně.

Skutečnost, že účastník řízení si byl vědom, že postup navržený soudem, tedy předat výpis ze zdravotnické dokumentace v zapečetěné obálce prostřednictvím soudu není standardní, svědčí o vědomosti účastníka řízení o tom, jak nakládat se zdravotnickou dokumentací při změně ošetřujícího lékaře či zdravotnického zařízení. Účastníkem řízení zvolený postup předání výpisu ze zdravotnické dokumentace, který se odchýlil od postupu navrženého soudem, by bylo možno realizovat pouze se souhlasem dotčeného subjektu údajů, který musí obsahovat veškeré náležitosti uvedené v § 9 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., tedy musí se jednat o výslovný souhlas.

Účastník řízení zvolil formu a způsob předání výpisu ze zdravotnické dokumentace soudu poštou, kdy v případě vyznačení jména a příjmení na prvním místě v adrese na obálce adresované právnické osobě, se předává, ve smyslu § 5 odst. 7 vyhlášky Ministerstva dopravy a spojů č. 28/2001 Sb., kterou se stanoví poštovní podmínky základních služeb a základní požadavky kvality při jejich zajišťování držitelem poštovní licence (vyhláška o základních službách držitele poštovní licence), neotevřená poštovní zásilka fyzické osobě označené na obálce s tím, že poštovní zásilka je dodána neotevřená prostřednictvím právnické osoby, avšak, jak bylo ve správním řízení prokázáno, účastník řízení nezvolil uvedený postup a zaslal své podání na adresu okresního soudu.

Podle ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. je správce osobních údajů povinen přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k nahodilému přístupu k osobním údajům ve zdravotnické dokumentaci obsažených a je při plnění povinností správce osobních údajů povinen sám vyhodnotit rizika a stanovit prostředky a způsob ochrany osobních údajů, které zpracovává. Účastník řízení svým jednáním porušil tuto svou povinnost, neboť dostatečně nevyhodnotil rizika a nestanovil nezbytné prostředky pro zpracování osobních údajů obsažených ve zdravotnických dokumentacích, které spočívalo v předání výpisu ze zdravotnické dokumentace jako volná příloha k průvodnímu dopisu, adresovanému okresnímu soudu, tak, aby nedošlo k nahodilému přístupu k těmto údajům třetím osobám, k jejich zneužití, ztrátě či zničení. I když jsou ve smyslu § 5 odst. 1 zákona č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, vyšší soudní úředníci, soudní tajemníci, soudní vykonavatelé a zaměstnanci odborného aparátu soudu povinni zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděli v souvislosti s výkonem soudnictví, přičemž tato povinnost trvá i po skončení pracovního poměru, správní orgán považuje takové nakládání s citlivými údaji, které zvolil účastník řízení za porušení povinností § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., neboť účastník řízení nepřijal opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému přístupu k osobním údajům obsažených ve výpisu ze zdravotnické dokumentace, který předával výše uvedeným postupem. (čj. 5/05/SŘ-OSČ)

5. Ke shromažďování údajů obecní policií

V souvislosti se zpracováním osobních údajů evidovaných osob je obecní policie povinna řídit se obecnou právní úpravou stanovenou zákonem č. 101/2000 Sb., v tomto případě především § 5 odst. 1 písm. d), podle kterého lze shromažďovat osobní údaje odpovídající pouze stanovenému účelu a v rozsahu nezbytném pro naplnění stanoveného účelu, a dalšími zvláštními právními předpisy, které upravují zpracování osobních údajů obecní policií, tj. zejména zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii, který v § 12 odst. 1 stanoví, že prokázáním totožnosti se pro účely tohoto zákona rozumí zjištění jména, příjmení, data narození a bydliště osoby a dále v § 24a odst. 1 stanoví, že obecní policie zpracovává osobní údaje, které potřebuje k plnění úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona. Zpracování citlivého osobního údaje „národnost“ není nezbytně nutným údajem a ani zákonem povoleným zpracovávaným údajem, neboť rozsah potřebných osobních údajů je dán zákonem č. 553/1991 Sb. taxativně.

Podle § 9 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. lze zpracovávat citlivé osobní údaje jen tehdy, jestliže subjekt údajů dal ke zpracování výslovný souhlas, nebo je-li splněna některá z podmínek stanovených v § 9 písm. b) až ch) zákona č. 101/2000 Sb. Subjekt údajů musí být při udělení souhlasu informován o tom, pro jaký účel zpracování a k jakým osobním údajům je souhlas dáván, jakému správci a na jaké období. Existenci souhlasu subjektu údajů se zpracováním osobních údajů musí být správce schopen prokázat po celou dobu zpracování. Správce je dále povinen předem subjekt údajů poučit o jeho právech podle § 12 a 21 zákona č. 101/2000 Sb. Tvrzení obecní policie o tom, že získávala citlivý osobní údaj přímo od subjektu údajů, který si v důsledku informace strážníka musel uvědomovat, pro jaký účel a jaký osobní údaj subjekt údajů strážníku poskytuje, tudíž nesplňuje všechny podmínky stanovené v § 9 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. Informace k jakému účelu, jakému správci a na jaké období, včetně poučení o jeho právech, subjekty údajů od strážníka nezískávaly a striktně vyžadovaný výslovný souhlas ke zpracování citlivého osobního údaje účastník řízení v rámci kontroly a správního řízení nedoložil. Dále lze konstatovat, že není splněna žádná z podmínek § 9 písm. b) až ch), kdy lze citlivý údaj zpracovávat bez souhlasu subjektů údajů.

Z materiálů shromážděných v rámci správního řízení vyplývá, že účastník řízení ukládal citlivý údaj z vlastní iniciativy, přičemž nezískával prostřednictvím strážníků od subjektů údajů pro zpracování citlivého osobního údaje souhlas. Dle názoru správního orgánu by však ani souhlas subjektu údajů nemohl účel ani rozsah zpracování rozšířit a učinit tak ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb. údaje nadbytečné účelu údají nezbytnými. Účastník řízení neprokázal, že poučil osoby oprávněné k přístupu do příslušného počítačového programu o povinnosti neshromažďovat citlivý údaj „národnost“. Takové shromažďování osobních údajů, je-li získáván citlivý osobní údaj cíleně od subjektů údajů a následně ukládán do standardizovaně vedené evidence, nelze považovat za nahodilé shromažďování osobních údajů, na které se zákon č. 101/2000 Sb. nevztahuje.

(čj. 4/05/SŘ-OSČ)

6. K povinnosti správce osobních údajů podle § 13 zákona č. 101/2000 Sb.

Jednou z povinností správce osobních údajů vyplývajících ze zákona č. 101/2000 Sb. je povinnost stanovená v § 13 odst. 1 tohoto zákona, tedy povinnost přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů.

Za tímto účelem je správce osobních údajů povinen, a to v podstatě ještě před započatím zpracování osobních údajů, vyhodnotit všechna rizika zamýšleného zpracování a přijmout a následně i v praxi provést jim odpovídající opatření.

Určení podmínek, které jsou jednotliví zaměstnanci nebo jiné osoby přicházející do styku s osobními údaji (dále jen „zaměstnanci“) povinni dodržovat, je nutno považovat za jedno ze základních opatření ve smyslu § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. Zaměstnance je možno poučit o jejich povinnostech při zpracování osobních údajů, tj. včetně jejich náležité ochrany, zejména prostřednictvím interního předpisu zaměstnavatele nebo pravidelných školení.

Bez ohledu na to, jakou formu instruktáže zaměstnanců správce osobních údajů zvolí, měl by být schopen přijetí a provedení těchto opatření prokázat, a to po celou dobu zpracování osobních údajů (jak ostatně nyní výslovně vyplývá i z nového ustanovení § 13 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb.). V opačném případě, kdy správce osobních údajů neprokáže, zda a jakým způsobem své zaměstnance řádně instruoval či proškolil, je nutno veškeré postupy běžně užívané zaměstnanci při zpracování osobních údajů považovat za postupy správcem údajů schválené, tedy jím považované za postupy v souladu s § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. Za veškerá případná ohrožení, či dokonce neoprávněné nakládání s osobními údaji vyplývající z těchto postupů, pak nese odpovědnost správce osobních údajů.

K naplnění skutkové podstaty správního deliktu podle § 46 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. porušením povinnosti stanovené v § 13 odst. 1 tohoto zákona postačí i stav, kdy k neoprávněnému zpracování osobních údajů dojít může (vzhledem k absenci opatření), tj. pouhé ohrožení zpracovávaných osobních údajů. Neoprávněné zpřístupnění osobních údajů třetí osobě nebo jejich ztráta apod. jsou již pouze následkem nedostatečně provedených opatření podle § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. a jako taková jsou hodnocena při stanovení výše sankce za správní delikt.

(čj. 2/05/SŘ-OSČ)

7. K souhlasu se zpracováním citlivých osobních údajů

Za výslovný souhlas podle § 9 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. lze považovat pouze takový právní úkon, kterým subjekt údajů výslovně svoluje ke zpracování svých citlivých osobních údajů, přičemž musí být nejpozději současně s udělením souhlasu informován o tom, pro jaký účel zpracování a k jakým osobním údajům je souhlas dáván, jakému správci a na jaké období. Správce osobních údajů je dále povinen předem subjekt údajů poučit o jeho právech podle § 12 a 21 zákona č. 101/2000 Sb., tedy o právu přístupu ke zpracovávaným informacím a o právech subjektu údajů v případě, kdy se domnívá, že zpracování není prováděno v souladu se zákonem. Uvedené informace nemusejí být zahrnuty přímo do textu souhlasu se zpracováním osobních údajů, nicméně správce osobních údajů je povinen existenci souhlasu, tj. řádně informovaného souhlasu, prokázat po celou dobu zpracování.

S ohledem na to, že nezletilé osoby nemohou vzhledem ke svému věku s jistotou určit míru ohrožení svého soukromí, jehož ochrana je smyslem zákona č. 101/2000 Sb., je pro zpracování jejich osobních údajů nezbytné požadovat souhlas zákonného zástupce. Poskytnutí souhlasu se zpracováním osobních údajů, zahrnující posouzení všech možných důsledků tohoto kroku, nelze považovat za právní úkon povahou přiměřený rozumové a volní vyspělosti nezletilých osob a nezletilí tedy podle § 9 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, nemají způsobilost k takovému právnímu úkonu. Mladistvým osobám (tj. ve věku od patnácti do osmnácti let) by již bylo možné způsobilost k souhlasu se zpracováním osobních údajů přiznat, ovšem pouze za předpokladu, že by tomuto úkonu předcházelo poskytnutí zákonem č. 101/2000 Sb. požadovaných informací, formulovaných způsobem, kterému by byli mladiství schopni bez problému porozumět. Účastník řízení však zpracovával osobní údaje nezletilých i bez souhlasu jejich zákonného zástupce a osobní údaje mladistvých za podmínek, kdy byli s ohledem na okolnosti a formu souhlasu se zpracováním osobních údajů i oni k takovému svolení nezpůsobilí. Vzhledem k uvedenému je tedy nutno považovat zpracování osobních údajů mladistvých a nezletilých osob bez souhlasu jejich zákonného zástupce za zpracování bez souhlasu subjektů údajů.

(čj. 7/05/SŘ-OSČ)

Poznámka: Za jednotlivými texty, které jsou rozděleny do tématických okruhů, jsou vždy kurzívou uvedena interní čj., pod kterými jsou jednotlivé případy v Úřadu evidovány.

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ K PROBLÉMŮM Z PRAXE

č. 2/2005

říjen 2005

Zpracování osobních údajů zaměstnanců ve vztahu k oznamovací povinnosti správce podle § 16 zákona o ochraně osobních údajů

Ze strany zaměstnavatelů je velmi často podáváno na Úřad pro ochranu osobních údajů oznámení o zpracování osobních údajů prováděné v rámci personální a mzdové agendy. Mnoho zaměstnavatelů se domnívá, že pro takové zpracování je nutné plnit oznamovací povinnost podle § 16 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“). Pro plnění oznamovací povinnosti zaměstnavatele – správce lze uvést následující:

Uzavřením pracovní smlouvy, dohody o provedení práce, dohody o pracovní činnosti, vzniká pracovněprávní vztah mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. V důsledku toho dochází ke zpracování osobních údajů zaměstnanců zaměstnavatelem (např. v rámci osobního spisu zaměstnance, který obsahuje pracovní smlouvu, platové výměry, doklady o vzdělání apod.). Tyto osobní údaje slouží pro zpracování výstupů v oblasti mzdové, daňové, důchodového, nemocenského a zdravotního pojištění. K zákonům, které zaměstnavateli ukládají povinnost zpracovávat osobní údaje, patří např. zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (§ 38j), zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (§ 10), zákon č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Zaměstnavateli tak vzniká zákonná povinnost provádět zpracování osobních údajů zaměstnanců nezbytné pro dodržení jeho právních povinností uložených zvláštními zákony.

Podle ustanovení § 18 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů se oznamovací povinnost dle § 16 tohoto zákona nevztahuje na zpracování osobních údajů, které správci ukládá zvláštní zákon nebo je takových osobních údajů třeba k uplatnění práv a povinností vyplývajících ze zvláštního zákona. Na zpracovávání osobních údajů zaměstnanců v rámci sjednávání pracovního vztahu a dále při zpracování personální a mzdové agendy se tudíž vztahuje výjimka z oznamovací povinnosti podle citovaného ustanovení zákona. Je však nutné zdůraznit, že absence oznamovací povinnosti nezbavuje zaměstnavatele ostatních povinností při zpracování osobních údajů, stanovených zákonem o ochraně osobních údajů.

K častému nedorozumění dochází při zpracování „citlivých osobních údajů“ zaměstnanců. Někteří zaměstnavatelé

se domnívají, že zpracovávají citlivé osobní údaje o zdravotním stavu zaměstnanců. Potvrzení lékaře nebo zdravotnického zařízení (např. ze vstupní nebo preventivní lékařské prohlídky) o tom, zda pracovník je nebo není schopen vykonávat svoji práci, není citlivým údajem o zdravotním stavu ve smyslu § 4 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů. Citlivé osobní údaje o zdravotním stavu zaměstnanců je tak oprávněn zpracovávat např. pouze smluvní závodní lékař, nikoliv ovšem zaměstnavatel. Výjimkou může být případ zaměstnání zaměstnanců se změněnou pracovní schopností. V tomto případě vyplývají povinnosti zaměstnavatelů související se zaměstnáváním zaměstnanců se zdravotním postižením ze zvláštních právních předpisů /zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (§ 67, § 81), zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce (§ 148), vyhláška č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon ČNR o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení/. I v uvedených případech zpracování citlivých osobních údajů nenastává oznamovací povinnost podle § 16 zákona o ochraně osobních údajů.

V případě, že zaměstnavatel vyžaduje od svých zaměstnanců předložení výpisu z rejstříku trestů pro ověření způsobilosti pro výkon určitého zaměstnání v souladu s příslušným ustanovením zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, není rovněž nutné plnit oznamovací povinnost. Výpis z rejstříku trestů, který dokládá beztrestnost, není citlivý osobní údaj „odsouzení za trestný čin“ ve smyslu § 4 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů.

Zpracovávání citlivých osobních údajů o národnosti, resp. státní příslušnosti zaměstnanců – v souvislosti s integrací zemí střední Evropy do Evropské unie, která s sebou přinesla i propojení pracovních trhů, se stala aktuální problematika zaměstnávání cizích státních příslušníků. Cizím státním příslušníkům, kteří na území naší republiky dlouhodobě pobývají (většinou z pracovních důvodů), je dle § 81 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, vydáván průkaz o povolení k pobytu. V tomto dokladu, kterým cizinci prokazují svoji totožnost, je uveden také údaj o státní příslušnosti, nikoliv tedy citlivý osobní údaj o národnostním původu, který zaměstnavatelé často mylně od cizince vyžadují, přitom však takový údaj k žádnému zákonnému účelu zpracovávat nepotřebují. Naopak informaci o státní příslušnosti potřebuje mít zaměstnavatel k dispozici, aby mohl plnit další povinnosti, které mu ukládají zvláštní zákony (např. odvod pojistného za zaměstnance dle § 5 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění; vedení evidence o zaměstnancích pro účely nemocenského pojištění dle § 22 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti apod.). I v tomto případě nedochází k oznamovací povinnosti, neboť je nutno aplikovat liberační ustanovení § 18 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů.

Závěr:

Pokud zaměstnavatel zpracovává osobní údaje svých zaměstnanců pouze za účelem vedení personální a mzdové agendy pro dodržení jeho právních povinností uložených zvláštními zákony, nemusí plnit oznamovací povinnost

podle § 16 zákona o ochraně osobních údajů. Oznamovací povinnost podle § 16 tohoto zákona se na zaměstnavatele vztahuje pouze v tom případě, že zpracovává osobní údaje svých zaměstnanců i pro jiné účely, než je mu uloženo zvláštními zákony.

č. 3/2005

říjen 2005

Banky a telefonické poskytování informací o RPSN

V poslední době narůstá počet písemných i telefonických stížností a dotazů na postup některých bank při poskytování telefonických informací o roční procentuální sazbě nákladů (RPSN).

RPSN vypovídá o úrovni platebních podmínek úvěru. Prostřednictvím RPSN tak lze posoudit výhodnost úvěru a klient tím získává možnost porovnat produkty jednotlivých bank. Povinnost informovat spotřebitele o výši tohoto ukazatele je uložena § 3 zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb. Základními vstupními parametry pro stanovení tohoto ukazatele jsou výše úvěru, údaj o termínu poskytnutí úvěru, informace o výši jednotlivých splátek, poplatků, případných dalších plateb a informace o lhůtě jejich splatnosti. Při výpočtu se tedy zohlední nejen platby splátek (jistiny a úroků), ale také další platby nákladů na spotřebitelský úvěr, které ukládá zákon o spotřebitelském úvěru, např. poplatky vázající se k uzavření smlouvy, k posouzení žádosti o úvěr atd.

Informace o tom, jak „drahá“ půjčka bude, lze u většiny bank zjistit prostřednictvím infolinky, zřízení bankou. Přestože volající žádá pouze údaje o nabízeném produktu a nikoli o úvěr samotný (volající se tak nestává klientem banky), banka před poskytnutím informací požaduje osobní údaje volajícího, a to ve značném rozsahu. Obvyklým požadavkem jsou rodné číslo, místo narození, bydliště (ulice, PSČ, obec, okres), pevná linka, rodinný stav, druh bydlení, nejvyšší dosažené vzdělání, pracovní zařazení, pracovní pozice, děti, název zaměstnavatele, telefon do zaměstnání, obor činnosti, doba v současném zaměstnání, doba v předchozím zaměstnání, čistý měsíční příjem, splácení jiného úvěru, vlastnictví běžného či spořicího účtu, informace, zda je volající klientem banky, zda si přeje žádat s manželkou, kam by se dostavil na pobočku a z jakého zdroje se volající dozvěděl o nabídce banky.

I v případě, že je banka žádána pouze o informace o produktu a nikoli o produkt samotný, tedy volající nehodlá ještě uzavřít smlouvu o úvěru, může banka požadovat některé údaje. Pokud banka požaduje osobní údaje včetně identifikátorů (jméno, příjmení atd.), musí při této činnosti postupovat podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“). Podle § 5 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů správce může zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem sub-

jektu údajů. Banka tedy nemůže podmiňovat poskytnutí informací o RPSN, které jí ukládá zvláštní zákon, poskytnutím osobních údajů volajícího, neboť ze zvláštního zákona nevyplývá nutnost sdělovat informace v podobě vytvořené na základě údajů týkajících se konkrétní osoby. Vzhledem k tomu, že poskytování informací o produktech banky nelze označit za bankovní obchody, není možné tuto činnost banky subsumovat pod § 37 odst. 2 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, který stanoví povinnost bank pro účely bankovních obchodů zjišťovat a zpracovávat osobní údaje o osobách, vyjma citlivých údajů o fyzických osobách, potřebné k tomu, aby bylo možné bankovní obchod uskutečnit bez nepřiměřených právních a věcných rizik pro banku.

Na banky se tudíž nevztahuje výjimka podle § 11 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů. Banky tím, že volajícího neinformují, že jím sdělené údaje jsou zaznamenávány a i ukládány, mohou porušovat § 11 odst. 1 a 2 zákona o ochraně osobních údajů, jež stanoví, že správce je při shromažďování osobních údajů povinen informovat subjekt údajů o tom, v jakém rozsahu a pro jaký účel budou jeho osobní údaje zpracovávány, kdo a jakým způsobem je bude zpracovávat a komu mohou být jeho osobní údaje zpřístupněny. Banka musí volajícího v tomto případě rovněž informovat o jeho právu přístupu k osobním údajům, právu na opravu osobních údajů, jakož i o dalších právech stanovených v § 21. V případě, kdy správce zpracovává osobní údaje získané od subjektu údajů, musí poučit subjekt údajů o tom, zda je poskytnutí osobního údaje povinné či dobrovolné. Je-li subjekt údajů povinen podle zvláštního zákona osobní údaje pro zpracování poskytnout, poučí jej správce o této skutečnosti, jakož i o následcích odmítnutí poskytnutí osobních údajů.

Podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona o ochraně osobních údajů je správce povinen shromažďovat osobní údaje odpovídající pouze stanovenému účelu a v rozsahu nezbytném pro naplnění stanoveného účelu. Rodné číslo v tomto případě banka požadovat nemůže. Mohla by vyžadovat datum narození, neboť věk může ovlivnit výši úvěru. Nadbytečné jsou i místo narození, ulice, PSČ, obec, okres, pevná linka a telefon do zaměstnání.

Podle předběžných zjištění si banky takto zjištěné osobní údaje zaznamenávají a po určitou dobu je uchovávají. Podle § 5 odst. 1 písm. e) zákona smí správce uchovávat osobní údaje pouze po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování. Po uplynutí této doby mohou být osobní údaje uchovávány pouze pro účely státní statistické služby, pro

účely vědecké a pro účely archivnictví. V případě použití pro tyto účely je třeba dbát práva na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života subjektu údajů a osobní údaje anonymizovat, jakmile je to možné. Vzhledem k tomu, že je požadována pouze informace a volající se nestává klientem, nesmí banka osobní údaje dále zpracovávat, ani ukládat, ale po vyhodnocení dotazu musí být okamžitě zlikvidovány.

S přihlédnutím k argumentu o nemožnosti zařazení poskytování informací pod bankovní obchody se na banky nevztahuje výjimka § 18 odst. 1 a banky by tak v případě zpracování osobních údajů porušily i § 16 zákona o ochraně osobních údajů, který říká, že ten, kdo hodlá jako správce zpracovávat osobní údaje nebo změnit registrované zpracování podle tohoto zákona, je povinen tuto skutečnost písemně oznámit Úřadu před zpracováváním osobních údajů.

č. 4/2005

listopad 2005

Evidence ubytovaných osob

Sdělení úvodem:

V souladu s nově přijatými právními úpravami tento text slučuje v jeden a aktualizuje dva příspěvky z rubriky Úřad pro ochranu osobních údajů k problémům z praxe č. 2/2002 (Evidence ubytovaných) a č. 3/2002 (Místní poplatky za lázeňský nebo rekreační pobyt) a vyjadřuje postoj Úřadu k problematice evidence ubytovaných.

Odpověď na otázku, jakým povinnostem podléhají ubytovatelé z hlediska zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“), zda a v jakém rozsahu mohou či musejí zpracovávat bez souhlasu ubytovaných hostů jejich osobní údaje, je třeba rozdělit na dvě části podle dvou kategorií subjektů údajů – cizinců a tuzemských hostů. U každé z těchto dvou kategorií fyzických osob je totiž nutno převážně vycházet z odlišné právní úpravy.

Pokud jde o cizince, je povinnost evidovat jejich osobní údaje v domovní knize stanovena ubytovateli § 101 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Rozsah údajů zapisovaných do domovní knihy je tímto ustanovením vymezen takto:

- jméno a příjmení ubytovaného cizince,
- den, měsíc a rok narození,
- státní občanství,
- číslo cestovního dokladu,
- počátek a konec ubytování.

Domovní kniha je pro účely kontroly policií, podle § 101 odst. 2 tohoto zákona, vedena v písemné podobě, digitalizovaná podoba je pro účely kontroly vyloučena. Postupuje-li ubytovatel v souladu s těmito ustanoveními, provádí zpracování osobních údajů stanovené zvláštním zákonem, pro které není třeba souhlasu subjektu údajů a které nepodléhá oznamovací povinnosti podle § 16 zákona o ochraně osobních údajů.

Složitější je situace s evidencí tuzemských hostů ubytovacího zařízení. Povinnost vést ubytovací knihy s údaji tuzemských hostů v minulosti vycházela ze zákona č. 135/1982 Sb., o hlášení a evidenci pobytu občanů. Tento zákon však byl zrušen a nahrazen zákonem č. 133/2000 Sb.,

o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů. Zákon o evidenci obyvatel již neobsahuje údaj „přechodný pobyt“ a také neukládá ubytovatelům povinnost vést pro české a některé další občany ubytovací knihy při jejich pobytu.

Jak u tuzemských hostů, tak u cizinců však povinnost ubytovatele zpracovávat jejich osobní údaje vychází ze zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v platném znění (dále jen „zákon o místních poplatcích“), a to v případech, kdy ubytovatel vybírá pro obec poplatek za rekreační a lázeňský pobyt nebo sám platí poplatek z ubytovací kapacity.

Upravit podrobnosti o zavedení a vybírání místních poplatků obecně závaznou vyhláškou je právem obce, stanoveným zákonem o místních poplatcích. Tento zákon stanoví, které místní poplatky může obec zavést. Takovými poplatky jsou i poplatek za lázeňský a rekreační pobyt podle § 1 písm. b) a poplatek z ubytovací kapacity podle § 1 písm. e) citovaného zákona o místních poplatcích. V § 3 tohoto zákona je pak stanoveno, které fyzické osoby poplatku za lázeňský a rekreační pobyt podléhají, které jsou od tohoto poplatku osvobozeny, a také to, že poplatek pro obec vybírá ubytovatel, kterým je fyzická nebo právnická osoba, která přechodně ubytování poskytl. V § 7 zákona o místních poplatcích je dále stanoveno, které ubytovací kapacity nepodléhají poplatku z ubytovací kapacity, vybíraného v lázeňských místech nebo místech soustředěného turistického ruchu. V § 13 téhož zákona je pak uvedeno, že v řízení ve věcech poplatků se postupuje podle zvláštního předpisu, kterým je v tomto případě zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, v platném znění.

Ubytovatel je podle § 3 odst. 4 zákona o místních poplatcích povinen vést v písemné podobě evidenční knihu, do které zapisuje:

- dobu ubytování,
- účel pobytu,
- jméno, příjmení, adresu místa trvalého pobytu nebo místa trvalého bydliště v zahraničí a
- číslo občanského průkazu nebo cestovního dokladu fyzické osoby, které ubytování poskytl.

Zápisy do evidenční knihy musejí být vedeny přehledně a srozumitelně. Tyto zápisy musejí být uspořádány postupně z časového hlediska. Evidenční knihu ubytovatel uchovává

po dobu 6 let od provedení posledního zápisu. Zpracování osobních údajů v evidenční knize se řídí zvláštním právním předpisem, kterým je zákon o ochraně osobních údajů.

Citovaným ustanovením stanovený údaj o účelu pobytu je přitom nutné při zápisu do evidenční knihy formulovat pouze tak, jak vyplývá z ustanovení § 3 odst. 1 zákona o místních poplatcích: „Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt platí fyzické osoby, které přechodně a za úplaty pobývají v lázeňských místech a v místech soustředěného turistického ruchu za účelem léčení nebo rekreace, pokud tyto osoby neprokáží jiný důvod svého pobytu.“

Osoby, které mají jiný důvod pobytu (např. služební cesta), poplatek neplatí, a uvedení tohoto jiného účelu, je tedy v jejich zájmu. U osob, které poplatek platí, je možné uvádět pouze zákonem stanovený účel „léčení nebo rekreace“. Takto formulovaný účel by měl být zaznamenán u všech plátců poplatku, bez dalšího rozlišení, zda jde o „léčení“ nebo „rekreaci“. Samotný údaj „léčení“ ve spojení se zdravotní specializací lázeňského místa by v některých případech mohl být citlivým údajem vypovídajícím o zdravotním stavu ubytovaného. Zpracování tohoto citlivého údaje zákonem o místních poplatcích výslovně stanoveno není a vzhledem k jednotné sazbě za lázeňský i rekreační pobyt podle § 3 odst. 5 zákona o místních poplatcích ani není nutné.

Jakékoliv konkrétnější stanovení účelu pobytu v evidenční knize neodpovídá účelu stanovenému zákonem o místních poplatcích, a je tak v rozporu s ustanovením § 5 odst. 1 písm. d) zákona o ochraně osobních údajů.

Údaje, které zákonem o místních poplatcích stanoveny nejsou, tedy datum narození a rodné číslo ubytovaného, ubytovatel ani obecní úřad vyžadovat pro zápis do knihy nemůže. Podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, může obec požadovat rodné číslo plátce poplatku. Tím však není ubytovaný, ale podle § 3 odst. 3 zákona o místních poplatcích fyzická nebo právnická osoba, která přechodně ubytování poskytl. Může tedy být požadováno pouze rodné číslo ubytovatele, který je fyzickou osobou.

Ubytovatel je povinen vést evidenční knihu i u poplatku z ubytovací kapacity podle § 7 zákona o místních poplatcích, obdobně jako u poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt, s výjimkou údaje o účelu pobytu.

I v místech, kde poplatek podle zákona o místních poplatcích vybírán není, je však identifikace objednatele služby – fyzické osoby nezbytná pro uzavření a plnění smlouvy o ubytování podle §§ 754 - 759 Občanského zákoníku (zákon č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů). K identifikaci v tomto případě postačují údaje v rozsahu: jméno a příjmení, adresa místa trvalého pobytu a datum narození. Současně lze v této souvislosti zpracovávat také

údaje o datu zahájení a ukončení pobytu, částce za ubytování a služby s ubytováním spojené, ve smyslu § 754 odst. 2 Občanského zákoníku. Uvedené osobní údaje je možné zpracovávat bez souhlasu subjektu údajů podle § 5 odst. 2 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů jako údaje nezbytné pro plnění smlouvy o ubytování a také s ohledem na ochranu práv ubytovatele ve smyslu § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů. V případě, že je na základě smlouvy s objednatelem ubytování a služeb s ním spojených ubytováno více osob, které neplatí poplatek podle zákona o místních poplatcích, postačuje zpracování osobních údajů pouze objednatele – fyzické osoby a počet dalších ubytovaných osob. Je-li objednatelem každá z těchto osob individuálně, poskytují výše uvedené identifikační údaje všechny ubytované osoby.

Závěr:

Z hlediska zákona o ochraně osobních údajů je ubytovatel správcem osobních údajů, na kterého se vztahuje řada povinností, které obsahuje zejména ustanovení § 5 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů. Vedle toho je pro plnění některých povinností ubytovatele možné aplikovat liberální ustanovení. Například pro plnění oznamovací povinnosti podle § 16, lze aplikovat liberální ustanovení § 18 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů, a to proto, že zpracování osobních údajů je ubytovateli uloženo jako zákonná povinnost podle § 3 odst. 4 resp. § 7 odst. 3 zákona o místních poplatcích, resp. § 101 zákona o pobytu cizinců, nebo je v nezbytném rozsahu třeba k uplatnění práv vyplývajících ze zákonných ustanovení o smlouvě o ubytování. Zpracování osobních údajů v těchto evidenčních knihách dále nepodléhá ani požadavku § 5 odst. 2, že lze osobní údaje zpracovávat pouze se souhlasem subjektu údajů, a to proto, že se pro oprávnění správce aplikuje výjimka obsažená v ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů. Naopak však správce vždy musí dodržet informační povinnost vůči subjektu údajů, kterou má podle § 11 odst. 1 a 2 zákona o ochraně osobních údajů.

Je však třeba současně zdůraznit, že přiřazování jakýchkoli dalších osobních údajů nad uvedený rozsah či jejich zpracování k jiným účelům, než ke kterým byly údaje shromážděny, tedy účelům nezbytným pro plnění povinností a uplatnění práv ubytovatele, a to jak v případě cizinců, tak tuzemských hostů, způsobuje, že evidence ubytovaných osob podléhá povinnosti získat souhlas subjektu údajů i oznamovací povinnosti.

Poznámka: Materiály budou také k dispozici na internetové adrese Úřadu http://www.uoou.cz/stan_praxe.php3.

Závěry jednání 27. Mezinárodní konference komisařů pro ochranu dat a soukromí Montreux (14. – 16. září 2005)

Ve dnech 14. – 16. září 2005 se v Montreux, ve Švýcarsku, konala 27. Mezinárodní konference pro ochranu dat a soukromí. Jednání se zúčastnilo 40 předsedů akreditovaných orgánů ochrany osobních údajů („komisařů“) v doprovodu dalších řídících pracovníků i jiných pozvaných odborníků a zástupců mezinárodních organizací činných v dané oblasti. Hlavním tématem a podtitulkem konference byla „Ochrana osobních údajů a soukromí v globalizovaném světě: Univerzální právo respektující odlišnosti“. Konference přijala jednu deklaraci a dvě rezoluce.

Deklarace

Komisaři pro ochranu dat a soukromí, kteří se sešli v Montreux na své 27. Mezinárodní konferenci (14. – 16. září 2005), se dohodli, že budou prosazovat uznání všeobecného charakteru zásad ochrany dat, a přijali následující závěrečnou deklaraci:

1. Navazuje na deklaraci přijatou během 22. mezinárodní konference komisařů pro ochranu dat a soukromí v Benátkách;
2. Připomínáje Rezoluci o ochraně dat a mezinárodních organizacích přijatou na 25. mezinárodní konferenci komisařů pro ochranu dat a soukromí v Sydney;
3. Uznáváje, že rozvoji informační společnosti vévodí globalizace výměny informací, používání technologií zpracování dat, které stále více narušují soukromí, a zvyšování bezpečnostních opatření;
4. Obávaje se rostoucích rizik všudypřítomného sledování jednotlivce po celém světě;
5. Zaznamenáváje možné výhody a rizika vyplývající z nových informačních technologií;
6. Obávaje se současných rozdílů právních systémů v různých částech světa, zvláště neexistence opatření pro ochranu dat v některých místech, což podkopává účinnou globální ochranu dat;
7. Vědomi si skutečnosti, že rychlý nárůst poznatků v oblasti genetiky může z lidské DNA učinit vůbec nejcitlivější osobní údaj; vědomi si rovněž toho, že toto zrychlené získávání poznatků zvyšuje význam odpovídající právní ochrany těchto dat;
8. Připomínáje, že shromažďování a veškeré další zpracování osobní údajů musí být prováděno s ohledem na požadavky na ochranu dat a soukromí;
9. Uznáváje potřebu demokratické společnosti bojovat účinně s terorismem a organizovaným zločinem, ale připomínáje, že tohoto cíle lze nejlépe dosáhnout při dodržování lidských práv a zvláště lidské důstojnosti;
10. Přesvědčeni, že právo na ochranu dat a soukromí je v demokratické společnosti zásadní podmínkou pro zabezpečení respektu k právům lidí, svobodného toku informací a otevřeného tržního hospodářství;
11. Přesvědčeni, že právo na ochranu dat a soukromí je základním lidským právem;
12. Přesvědčeni, že je nutno posílit všeobecný charakter tohoto práva, aby se dosáhlo celosvětového uznání zásad, jimiž se řídí zpracování osobních údajů při respektování právních, politických, ekonomických a kulturních odlišností;
13. Přesvědčeni o potřebě zaručit bez diskriminace individuální práva všem občanům světa, ať už budou jejich osobní údaje zpracovávány kdekoli a kdykoli;
14. Připomínáje, že Světový summit o informační společnosti, který se konal v roce 2003 v Ženevě, zdůraznil ve své Deklaraci zásad a Akčním plánu význam ochrany dat a soukromí pro rozvoj informační společnosti;
15. Připomínáje, že Mezinárodní pracovní skupina pro ochranu dat v telekomunikacích doporučila vzít v úvahu desatero vypracované v roce 2000¹⁾ s cílem chránit soukromí v rámci mnohostranných dohod o ochraně soukromí;
16. Uznáváje, že zásady ochrany dat vyplývají z mezinárodních závazných i nezávazných právních nástrojů, jako jsou pravidla OECD, kterými se řídí ochrana soukromí a přeshraniční toky osobních údajů, Úmluva Rady Evropy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování dat, pravidla OSN týkající se počítačových souborů s osobními údaji, směrnice Evropské unie 95/46 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, a rámec pro ochranu soukromí Asijsko-tichomořské hospodářské spolupráce (Asia Pacific Economic Cooperation Privacy Framework);
17. Uznáváje, že se jedná zvláště o tyto zásady:
 - zásada zákonného a korektního shromažďování a zpracování dat,
 - zásada přesnosti,
 - zásada stanovení a omezení účelu,
 - zásada proporcionality,
 - zásada průhlednosti,
 - zásada účasti jednotlivce a zvláště záruka práva dotčené osoby na přístup k údajům,

¹⁾ http://www.datenschutz-berlin.de/doc/int/iwgdp/tc_en.htm

- zásada nediskriminace,
- zásada bezpečnosti dat,
- zásada odpovědnosti,
- zásada nezávislého dozoru a zákonných sankcí
- zásada odpovídající úrovně ochrany v případě přeshraničních toků osobních údajů.

V souladu s výše uvedeným,

vyjadřují komisaři pro ochranu dat a soukromí svou vůli posilovat mezinárodní uznání všeobecného charakteru těchto zásad. Ujednávají se, že budou spolupracovat zvláště s vládami a mezinárodními a nadnárodními organizacemi na vypracování celosvětové úmluvy na ochranu jednotlivců v souvislosti se zpracováním osobních údajů.

Za tímto účelem komisaři vyzývají:

- a) Organizaci spojených národů, aby vypracovala právně závazný nástroj, který jasně a podrobně stanoví práva na ochranu dat a soukromí jakožto vymahatelná lidská práva;
- b) Všechny vlády světa, aby podpořily přijetí právních nástrojů na ochranu dat a soukromí podle základních zásad ochrany dat a rozšířily je rovněž na své vzájemné vztahy;
- c) Radu Evropy, aby v souladu s článkem 23 Úmluvy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat vyzvala státy, které nejsou členy Rady Evropy a které již mají legislativu na ochranu dat, k přistoupení k této úmluvě a jejímu dodatkovému protokolu.

Komisaři dále doporučují:

Hlavám států a vlád, které se sejdou v Tunisu na Světovém summitu o informační společnosti (16. – 18. listopadu 2005), aby do své závěrečné deklarace zahrnuly závazek vytvořit nebo posílit právní rámec, který zajistí práva na soukromí a ochranu dat pro všechny občany v informační společnosti v souladu se závazkem, který přijaly latinskoamerické hlavy vlád a států na summitu

v Santa Cruz (Bolívie) v listopadu 2003 a hlavy vlád a států frankofonních zemí na summitu v Ougadougou (Burkina Faso) v listopadu 2004.

Komisaři rovněž vyzývají:

- a) Mezinárodní a nadnárodní organizace, aby se zavázaly dodržovat zásady, které jsou slučitelné se základními mezinárodními nástroji pro ochranu dat a soukromí, a aby zejména zřídily nezávislé orgány dozoru s kontrolními pravomocemi;
- b) Mezinárodní nevládní organizace, jako jsou obchodní a spotřebitelské svazy, aby vypracovaly standardy, které budou spočívat na základních zásadách ochrany dat nebo s nimi budou v souladu;
- c) Výrobce hardwaru a softwaru, aby vyvíjeli výrobky a systémy s vestavěnými technologiemi na podporu soukromí.

Komisaři se dále usnášejí, že:

- a) Budou posilovat zvláště výměnu informací a koordinaci svých dozorových činností, vytvoření společných standardů a šíření informací o činnostech a usneseníh této konference;
- b) Budou podporovat spolupráci se zeměmi, které zatím nemají nezávislé orgány dozoru pro ochranu dat;
- c) Budou podporovat výměnu informací s mezinárodními nevládními organizacemi, které se zabývají ochranou dat a soukromím;
- d) Budou spolupracovat s pracovníky, kteří jsou v organizacích odpovědní za ochranu dat;
- e) Vytvoří stálé internetové stránky, které budou hlavně společnou základnou pro řízení informací a zdrojů.

Komisaři pro ochranu dat a soukromí se usnášejí, že budou pravidelně posuzovat realizaci cílů této deklarace, a že první hodnocení proběhne na 28. mezinárodní konferenci v roce 2006.

Rezoluce o použití biometrických prvků v pasech, průkazech totožnosti a cestovních dokladech

27. Mezinárodní konference komisařů pro ochranu osobních údajů a soukromí se usnesla na tomto:

Zaznamenávajíc, že vlády a mezinárodní organizace, zvláště Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO), v současné době dokončují pravidla a technické normy pro začlenění biometrických údajů (otisků prstů, rysů obličeje) do pasů a cestovních dokladů za účelem boje proti terorismu a urychlení kontrol na hranicích a odbavování;

vědome si skutečnosti, že také soukromý sektor stále více zpracovává biometrické údaje většinou na dobrovolném základě;

berouc na vědomí, že biometrické údaje mohou být shromažďovány, aniž si toho subjekt údajů všiml, neboť může zanechat biometrické stopy nevědomě;

připomínajíc, že biometrika umožní, aby lidské tělo bylo „čitelné strojem“ a že biometrické informace budou moci být používány jako zcela jedinečný identifikátor;

zdůrazňujíc, že široce rozšířené použití biometrie bude mít dalekosáhlý dopad na globální společnost a měla by se proto o něm vést celosvětová diskuse,

konference vyzývá k:

1. Včasnému zavedení účinných bezpečnostních opatření, aby se omezila rizika vyplývající z povahy biometrických údajů;

2. Přísnému rozlišování mezi biometrickými údaji shromažďovanými a uchovávanými pro veřejné účely (např. kontroly na hranicích) na základě zákonné povinnosti a pro smluvní účely na základě souhlasu;
3. Technickému omezení používání biometrických údajů v pasech a průkazech totožnosti pro účely ověření, při němž se porovnávají údaje v dokladu s údaji poskytnutými držitelem dokladu při jeho předložení.

Rezoluce o používání osobních údajů pro politickou komunikaci

Konference,

vzhledem k tomu, že politická komunikace je základním nástrojem účasti občanů, politických sil a kandidátů na demokratickém životě a uznávajíc význam svobody politického projevu jakožto základního práva;

vzhledem k tomu, že občanství předpokládá právo občanů obdržet informace a na odpovídající informovanost během politických a správních volebních kampaní; vzhledem k tomu, že se tato práva vztahují i na jiná témata, události a politická stanoviska užitečná pro informovanou volbu ve věcech politického života – referenda, výběr kandidátů, přístup k informacím uvnitř politických organizací nebo od volených zástupců;

vzhledem k tomu, že politické síly a politické organizace obecně, stejně jako volení zástupci, používají různé formy komunikace, pořizování finančních prostředků a využívají informační zdroje a nové technologie, aby navázali přímé a osobní vztahy s rozsáhlými kategoriemi subjektů údajů;

vzhledem k tomu, že ve stále více zemích existuje trend zvyšování institucionální komunikace ze strany volených kandidátů a orgánů, včetně komunikace na místní úrovni nebo prostřednictvím elektronické správy (e-government); vzhledem k tomu, že tato činnost, která občas vyžaduje zpracování osobních údajů, je v souladu s právy občanů na informace o činnosti výše uvedených volených činitelů;

vzhledem k tomu, že v uvedeném rámci se velké množství osobních údajů i nadále shromažďuje prostřednictvím politických organizací a někdy zpracovává agresivními postupy s použitím různých technik, jako jsou průzkumy veřejného mínění, shromažďování elektronických adres pomocí softwaru nebo vyhledávačů, městské agitace nebo politická rozhodování prostřednictvím interaktivní televize, seznamy různých kategorií voličů; vzhledem k tomu, že tyto údaje někdy nezákonně obsahují (kromě poštovních adres, telefonních čísel, elektronických bankovních účtů, informací spojených s profesní činností a rodinnými vztahy) i citlivé údaje spojené se skutečnými nebo předpokládanými morálními a politickými přesvědčeními nebo činnostmi či hlasováním;

vzhledem k tomu, že existuje invazivní profilování různých osob, které jsou klasifikovány – někdy nepřesně nebo

na základě povrchního kontaktu – jako sympatizanti, stoupenci, přívrženci nebo členové strany, aby se tak posílila osobnější komunikace se skupinami občanů;

vzhledem k tomu, že tuto činnost je třeba provádět zákonným a korektním způsobem;

vzhledem k tomu, že je nutné chránit základní práva a svobody subjektů údajů a pomocí vhodných opatření bránit neoprávněnému zasahování do soukromého života, škodám a nákladům vzniklým subjektům údajů, zvláště negativním dopadům a možné diskriminaci v jejich soukromém životě a stejně tak i jejich zřeknutí se některých forem politické účasti;

vzhledem k tomu, že této ochrany by se mohlo dosáhnout, pokud vezmeme v úvahu příslušné veřejné zájmy spojené s některými aktivitami politické komunikace stejně jako odpovídající způsoby a záruky spojené s interními sděleními určenými členům strany nebo veřejnosti;

vzhledem k tomu, že z tohoto hlediska je možno podpořit odpovědný marketing, aniž by bylo třeba omezovat proudění myšlenek a politických názorů, a i když politická komunikace má často mnoho společných rysů s propagační činností, má i některé rysy, které jsou od komerčního marketingu odlišné;

vzhledem k tomu, že zákon o ochraně osobních údajů se již v mnoha právních systémech vztahuje i na politickou komunikaci;

vzhledem k tomu, že je třeba zajistit dodržování zásad ochrany údajů a vytvořit celosvětový minimální standard, který by přispěl ke sladění různých úrovní ochrany subjektů údajů za použití vnitrostátních a mezinárodních zásad chování jako jednoho základu a zohlednění specifických řešení a předpisů dodržovaných v různých zemích;

vzhledem k tomu, že současní komisaři pro ochranu údajů a soukromí by mohli mít stále větší úlohu při plánování koordinovaných akcí rovněž ve spolupráci s dalšími orgány, které provádějí dohled v oblasti telekomunikace, informačního sektoru, výzkumu veřejného mínění a volební činnosti;

přijímá následující rezoluci:

Každá činnost spojená s politickou komunikací, včetně činností, které nesouvisejí s volebními kampaněmi a které

zahrnují zpracování osobních údajů, by měla respektovat základní práva a svobody zainteresovaných osob, včetně práva na ochranu osobních údajů, a dodržovat schválené zásady ochrany údajů, konkrétně:

Zásada minimalizace údajů

Osobní údaje by se měly zpracovávat pouze tehdy, je-li to nezbytné pro plnění účelu, pro který byly výhradně shromážděny.

Zákonné a korektní shromažďování údajů

Osobní údaje by se měly shromažďovat za použití zákonem přípustných zdrojů a korektně zpracovat. Mělo by se ověřovat, zda určité zdroje jsou ze zákona veřejně přístupné, nebo zda je lze použít výhradně pro specifické účely nebo za jistých podmínek nebo pro omezený účel nebo po omezenou dobu.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat případům agresivních postupů při kontaktování subjektů údajů.

Kvalita údajů

Během zpracování údajů je třeba dodržovat další zásady kvality údajů. Zvláště je třeba, aby údaje byly přesné, relevantní, míru nepřesahující a aktuální ve vztahu ke stanoveným účelům, ke kterým byly shromážděny, zvláště pokud dotčené informace souvisejí se sociálními nebo politickými názory subjektu údajů nebo jeho mravním přesvědčením.

Zásada konečnosti

Osobní údaje získané ze soukromých nebo veřejných zdrojů, institucí nebo sdružení mohou být použity k politické komunikaci, pokud je jejich další zpracování slučitelné s účely, ke kterým byly shromážděny, a pokud s nimi byly seznámeny subjekty údajů, zvláště jde-li o citlivé údaje. Volení zástupci musejí tyto zásady dodržovat ve chvíli, kdy k politické komunikaci používají osobní údaje shromážděné pro výkon svých ústavních funkcí.

Osobní údaje, které byly původně shromážděny pro marketingové činnosti na základě informovaného souhlasu, lze použít v případě, že byl v prohlášení o souhlasu výslovně uveden účel politické komunikace.

Přiměřenost

Osobní údaje je možno zpracovat pouze za podmínek a pomocí operací odpovídajících dotčenému účelu, zvláště

v případě údajů o potencionálních voličích nebo srovnávání údajů získaných z různých archívů nebo databank.

Osobní údaje, zvláště údaje uchovávané po pominutí účelu, pro který byly shromážděny, je možno dále zpracovat, pokud právě probíhá dosahování účelů politické komunikace.

Informování subjektů údajů

Před shromažďováním údajů od subjektu údajů musí být příjemcům poskytnuto informační oznámení odpovídající zvolenému komunikačnímu prostředku, ve kterém se uvede totožnost správce (jednotliví kandidáti; externí manažer kampaně; místní skupina stoupenců nebo místní či přidružená sdružení; strana jako celek atd.) a druhy toků údajů, které se mezi těmito subjekty dají očekávat.

Pokud údaje nejsou získány od subjektu údajů, měl by být subjekt údajů informován přinejmenším v případě, kdy se údaje neuchovávají pouze dočasně.

Souhlas

Mělo by se ověřit, zda je zpracování osobních údajů založeno na souhlasu subjektu údajů nebo na jiném zákonném základě. Zpracování údajů by mělo dodržovat zvláštní pravidla, která si každá země stanoví pro zdroje nebo použité komunikační prostředky, zvláště v případě elektronických adres, čísel faxu, SMS nebo jiných textových či obrazových zpráv nebo zpráv na videu a předem nahraných telefonních hovorů.

Uchovávání údajů a bezpečnostní opatření

Každý správce – politická síla nebo jednotlivý kandidát – musí přijmout veškerá technická a organizační bezpečnostní opatření, aby zabezpečil celistvost shromážděných informací a zabránil ztrátě údajů nebo použití údajů neoprávněnými osobami nebo subjekty.

Práva subjektů údajů

Subjektům údajů je třeba udělit práva na přístup, opravu, blokování anebo vymazání, stejně jako právo protestovat proti nevyžádané komunikaci a požadovat, zdarma a na základě jednoduchých mechanismů, aby nedostával v budoucnu další zprávy. Existenci těchto práv je třeba uvést v informačním oznámení subjektům údajů.

Pro případ porušení těchto práv by měly být stanoveny odpovídající opravné prostředky a sankce.

Poznámka: Materiály budou také k dispozici na internetové adrese Úřadu http://www.uoou.cz/zahr_zaj.php3.

IV. Materiály z Úředního věstníku Evropské unie

ROZHODNUTÍ KOMISE ze dne 30. června 2003

podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES o odpovídající ochraně osobních údajů v Argentině
(Text s významem pro EHP)
(2003/490/ES)

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství,

s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob při zpracování osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů¹⁾, a zejména na čl. 25 odst. 6 uvedené směrnice,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) v souladu se směrnicí 95/46/ES jsou členské státy povinny zajistit, aby k předávání osobních údajů do třetí země docházelo, pouze pokud dotyčná třetí země zajišťuje odpovídající úroveň ochrany a pokud budou před předáním dodržovány právní předpisy členských států provádějící ostatní ustanovení směrnice;
- (2) Komise může dospět ke zjištění, že třetí země zajišťuje odpovídající úroveň ochrany údajů. V tomto případě lze osobní údaje z členských států předávat, aniž by bylo nezbytné poskytnutí dalších ochranných opatření;
- (3) v souladu se směrnicí 95/46/ES má být úroveň ochrany údajů hodnocena s ohledem na všechny okolnosti související s předáním nebo předáváním údajů a to se zvláštěm zřetelem na celou řadu podmínek týkajících se předávání a uvedených v čl. 25 odst. 2 uvedené směrnice. Pracovní skupina pro ochranu fyzických osob při zpracování osobních údajů zřízená podle článku 29 směrnice 95/46/ES vydala pokyny k přípravě takových hodnocení²⁾;
- (4) s ohledem na rozdíly v přístupu třetích zemí k ochraně údajů by mělo být dbáno na to, aby hodnocení odpovídající povahy této ochrany a uplatňování všech rozhodnutí na základě čl. 25 odst. 6 směrnice 95/46/ES nebyla svévolná nebo neodůvodněně diskriminační vůči třetím zemím, kde jsou obdobné podmínky, nebo mezi nimi, a aby nevytvářely skrytou překážku obchodu s ohledem na stávající mezinárodní závazky Společenství;
- (5) pokud jde o Argentinu, byly stanoveny právní normy týkající se ochrany osobních údajů, a to v rámci obecných pravidel a pravidel pro jednotlivá odvětví. Oba druhy pravidel jsou právně závazné;
- (6) obecná pravidla jsou stanovena v ústavě, v zákoně č. 25.326 o ochraně osobních údajů a v nařízení schváleném vyhláškou č. 1558/2001 (dále jen „argentinské právo“);
- (7) argentinská ústava stanoví zvláštní opravný prostředek na ochranu osobních údajů, známý jako „habeas data“. Jedná se o podkategorii postupu na ochranu ústavních práv zakotveného v ústavě, a ochrana osobních údajů je tudíž základním právem. Podle čl. 43 odst. 3 ústavy má na základě pravidla „habeas data“ každá osoba nárok znát obsah a účel všech údajů týkajících se jeho/její osoby obsažených ve veřejných záznamech nebo databankách, anebo v soukromých záznamech nebo databankách, jejichž účelem je poskytování informací. Podle uvedeného článku bude moci osoba v případě nepravdivosti informací nebo v případě jejich využití k diskriminačním účelům požadovat vymazání, opravu, utajení nebo aktualizaci údajů obsažených ve výše uvedených záznamech. Uvedený článek se nedotýká utajení informačních zdrojů novinářů. Argentinská judikatura uznala „habeas data“ jako základní a přímo použitelné právo;
- (8) zákon č. 25.326 o ochraně osobních údajů ze dne 4. října 2000 (dále jen „zákon“) rozvíjí a rozšiřuje ustanovení ústavy. Obsahuje ustanovení týkající se obecných zásad ochrany údajů, práv subjektů údajů, povinností správců a uživatelů údajů, orgánu dozoru nebo kontrolního subjektu, sankcí a jednacího řádu při využití pravidla „habeas data“ jako opravného prostředku;
- (9) nařízení schválené vyhláškou č. 1558/2001 ze dne 3. prosince 2001 (dále jen „nařízení“) stanoví pravidla uplatňování zákona, doplňuje jeho ustanovení a objasňuje takové body zákona, u nichž může dojít k odchylnému výkladu;
- (10) argentinské právo chrání osobní údaje zaznamenané v datových souborech, rejstřících, databankách nebo jiných technických prostředcích, které jsou veřejné, a dále chrání osobní údaje zaznamenané v datových souborech, rejstřících, databankách nebo jiných technických prostředcích, které jsou soukromé a jejichž účelem je poskytování informací. Zde jsou zahrnuty také technické prostředky jdoucí nad rámec výlučně osobního použití a prostředky určené pro postoupení nebo předávání osobních údajů, a to bez ohledu na skutečnost, zda je pohyb vytvořených údajů nebo informací uskutečňován za úplatu nebo zdarma;
- (11) určitá ustanovení zákona jsou jednotně uplatňována po celé Argentině. Patří k nim obecná ustanovení a ustanovení týkající se obecných zásad ochrany údajů, práv subjektů údajů, povinností správců a uživatelů datových

¹⁾ Úř. věst. č. L 281, 23. 11. 1995, s. 31.

²⁾ Stanovisko 12/98 přijaté Pracovní skupinou dne 24. července 1998: Předávání osobních údajů do třetích zemí: Uplatňování článků 25 a 26 směrnice EU o ochraně údajů (DG MARKT D/5025/98), dostupné na internetových stránkách Evropa provozovaných Evropskou komisí: http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/dataprot/wpdocs/wpdocs98.htm.

souborů, rejstříků a databank, trestních sankcí a existence a hlavních rysů opravného prostředku „habeas data“, jak je zakotven v ústavě;

- (12) další ustanovení zákona se uplatňují na rejstříky, datové soubory, databáze nebo databanky, které jsou navzájem propojeny prostřednictvím sítí na interjurisdikční (ve smyslu „interprovinciální“), vnitrostátní nebo mezinárodní úrovni a jež jsou považovány za podléhající federální jurisdikci. Týkají se kontroly vykonávané orgánem dozoru, sankcí ukládaných orgánem dozoru a jednacího řádu týkajícího se opravného prostředku „habeas data“. K jiným typům rejstříků, datových souborů, databází nebo databank je třeba přistupovat jako k podléhajícím provinciální jurisdikci. Provincie mohou v těchto záležitostech vydávat právní předpisy;
- (13) ustanovení ohledně ochrany údajů jsou rovněž obsažena v celé řadě právních nástrojů upravujících různá odvětví, jako jsou transakce kreditními kartami, statistiky, bankovníctví nebo zdravotnictví;
- (14) argentinské právo obsahuje všechny základní zásady nezbytné pro zajištění odpovídající úrovně ochrany fyzických osob, i když rovněž stanoví výjimky a omezení pro ochranu důležitých veřejných zájmů. Uplatnění těchto standardů je zaručeno zvláštním zjednodušeným a rychlým opravným prostředkem na ochranu osobních údajů, známým jako „habeas data“, a to společně s obecnými opravnými prostředky. Zákon stanoví zřízení kontrolního subjektu pro ochranu údajů pověřeného usku- tečněním všech opatření nezbytných k dosažení souladu s cíli a ustanoveními zákona a vybaveného pravomocemi k provádění šetření a zásahů. Jako kontrolní subjekt bylo podle nařízení zřízeno Národní ředitelství pro ochranu osobních údajů. Argentinské právo stanoví účinné odrazující sankce, a to jak správní, tak trestní povahy. Kromě toho se v případě neoprávněného zpracování údajů, které poškozuje dotyčné osoby, uplatňují ustanovení argentinského práva týkající se občansko- právní odpovědnosti (jak smluvní, tak mimosmluvní);
- (15) argentinská vláda poskytla vysvětlení a záruky ohledně způsobu výkladu argentinského práva a dále poskytla záruky ohledně provádění argentinských předpisů na ochranu údajů v souladu s takovým výkladem. Toto rozhodnutí se zakládá na uvedených vysvětleních a zárukách a je jimi proto podmíněno. Toto rozhodnutí se zejména opírá o vysvětlení a záruky poskytnuté argentinskými orgány ohledně výkladu argentinského práva, pokud jde o to, které situace spadají do působnosti argentinského práva v oblasti ochrany údajů;
- (16) Argentinu je proto třeba považovat za zemi poskytující odpovídající úroveň ochrany osobních údajů podle směrnice 95/46/ES;
- (17) v zájmu průhlednosti, a toho, aby příslušné orgány v členských státech zajistily ochranu fyzických osob v souvislosti se zpracováním jejich osobních údajů, je nezbytné uvést v tomto rozhodnutí výjimečné okolnosti, za nichž může být odůvodněno pozastavení určitých toků údajů, bez ohledu na zjištění odpovídající úrovně ochrany;
- (18) Pracovní skupina pro ochranu fyzických osob při zpracování osobních údajů zřízená podle článku 29 směrnice

95/46/ES vydala stanovisko k úrovni ochrany osobních údajů v Argentině³⁾, ke kterému se přihlíželo při právě tohoto rozhodnutí;

- (19) opatření tohoto rozhodnutí jsou v souladu se stanoviskem výboru zřízeného podle čl. 31 odst. 1 směrnice 95/46/ES,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Pro účely čl. 25 odst. 2 směrnice 95/46/ES se Argentina považuje za zemi poskytující odpovídající úroveň ochrany osobních údajů předávaných ze Společenství.

Článek 2

Toto rozhodnutí se vztahuje výlučně na odpovídající úroveň ochrany zajišťovanou v Argentině s cílem splnit požadavky čl. 25 odst. 1 směrnice 95/46/ES a nedotýká se uplatňování ostatních podmínek nebo omezení provádějících ostatní ustanovení zmíněné směrnice, které se vztahují na zpracování osobních údajů v členských státech.

Článek 3

1. Aniž jsou dotčeny pravomoci příslušných orgánů členských států přijímat opatření, která zajišťují, aby byly dodržovány vnitrostátní předpisy přijaté na základě jiných ustanovení než článku 25 směrnice 95/46/ES, mohou tyto orgány vykonávat své stávající pravomoci, aby pozastavily předávání údajů příjemci v Argentině s cílem chránit fyzické osoby v souvislosti se zpracováním jejich osobních údajů v těchto případech:
 - a) pokud příslušný argentinský orgán zjistí, že příjemce nedodržuje standardy uplatňované v oblasti ochrany; nebo
 - b) pokud je velmi pravděpodobné, že nebyly dodržovány standardy týkající se ochrany; pokud se lze důvodně domnívat, že příslušný argentinský úřad včas nepřijal nebo nepřijme opatření nezbytná pro vyřešení sporné věci; pokud by pokračování v předávání údajů vyvolalo bezprostřední riziko vzniku vážné újmy subjektům údajů a pokud příslušné orgány členského státu za daných okolností přiměřeně usilují o informování strany odpovědné za zpracování údajů usazené v Argentině a poskytly jí příležitost zaujmout stanovisko.

Pozastavení předávání údajů skončí, jakmile je zajištěno dodržování standardů ochrany a jakmile je o této skutečnosti informován příslušný orgán ve Společenství.

2. Členské státy neprodleně uvědomí Komisi o přijetí opatření podle odstavce 1.
3. Členské státy a Komise se rovněž vzájemně informují o případech, kdy opatření přijatá subjekty pověřenými zajištěním toho, aby byly dodržovány standardy ochrany v Argentině, nejsou dostatečná.

³⁾ Stanovisko 4/2002 o úrovni ochrany osobních údajů v Argentině - WP 63 ze dne 3. října 2002, dostupné na http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/dataprot/wpdocs/index.htm.

4. Pokud informace shromážděné podle odstavců 1, 2 a 3 prokážou, že kterýkoli subjekt pověřený zajištěním toho, aby byly dodržovány standardy ochrany v Argentině neplní účinně svou úlohu, uvědomí o tom Komise příslušný argentinský orgán a bude-li třeba, předloží návrh opatření postupem podle čl. 31 odst. 2 směrnice 95/46/ES s cílem zrušit toto rozhodnutí, pozastavit je nebo omezit jeho působnost.

Článek 4

1. Toto rozhodnutí lze kdykoli změnit s ohledem na zkušenosti s jeho uplatňováním nebo na změny argentinských právních předpisů, jejich provádění a výkladu.

Komise zhodnotí provádění tohoto rozhodnutí a jakékoli relevantní poznatky sdělí Výboru zřízenému podle článku 31 směrnice 95/46/ES, a zejména jakékoli důkazy, které by mohly mít vliv na hodnocení prováděné podle článku 1 tohoto rozhodnutí, zda je úroveň ochrany v Argentině odpovídající ve smyslu článku 25 směrnice 95/46/ES, a jakékoli důkazy, že se toto rozhodnutí uplatňuje diskriminačním způsobem.

2. Komise předloží, je-li to nezbytné, návrhy opatření postupem podle čl. 31 odst. 2 směrnice 95/46/ES.

Článek 5

Členské státy přijmou všechna opatření nezbytná pro dosažení souladu s tímto rozhodnutím nejpozději do sto dvaceti dnů ode dne jeho oznámení členským státům.

Článek 6

Toto rozhodnutí je určeno členským státům.

V Bruselu dne 30. června 2003.

*Za Komisi
Frederik BOLKESTEIN
člen Komise*

Poznámka: Dokument je dostupný na portálu <http://europa.eu.int> a na internetové adrese Úřadu http://www.uouu.cz/zahr_pred_1.php3.

Věstník Úřadu pro ochranu osobních údajů

Vydavatel: Úřad pro ochranu osobních údajů

Adresa redakce: Úřad pro ochranu osobních údajů, Pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7

Redakce: Miluše Nejedlá, Bohumír Lukaj, tel.: 234 665 232, fax: 234 665 505

e-mail: info@uoou.cz

internetová adresa: www.uoou.cz

Administrace: Písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – SEVT, a. s., Pekařova 4, 181 06 Praha 8-Bohnice, telefon: 283 090 352, 283 090 354, fax: 233 553 422, www.sevt.cz, e-mail: sevt@sevt.cz. – **Předpokládané roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Věstníku a pro tento rok činí 450 Kč – Vychází podle potřeby – **Tiskne:** SPRINT SERVIS, Lovosická 31, Praha 9.

Distribuce: Předplatné, jednotlivé částky na objednávku i za hotové – SEVT, a. s., Pekařova 4, 181 06 Praha 8-Bohnice, telefon: 283 090 352, 283 090 354, fax: 233 553 422; drobný prodej v prodejnách SEVT, a. s. – Praha 5, Elišky Peškové 14, tel./fax: 257 320 049, – Praha 4, Jihlavská 405, tel.: 261 260 414 – Brno, Česká 14, tel.: 542 213 962 – Ostrava, roh ul. Nádražní a Denisovy, tel.: 596 120 690 – České Budějovice, Česká 3, tel.: 387 319 045 a ve vybraných knihkupectvích.

Distribuční podmínky předplatného: Jednotlivé částky jsou expedovány předplatitelům neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného, nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. Lhůta pro uplatnění reklamace je stanovena na 15 dnů od data rozeslání, po této lhůtě jsou reklamace vyřizovány jako běžné objednávky za úhradu. V písemném styku vždy uvádějte IČ (právnícká osoba) a kmenové číslo předplatitele. **Podávání novinových zásilek** povoleno ŘPP Praha.

ISSN 1213-3442